

Ioel 3:1-21 – Neamurile pedespite în valea lui Iosafat; Israel mântuit.

Capitolul 3 insistă despre ce se va întâmpla cu neamurile vrăjmașe ale lui Israel în ziua Domnului. Ziua Domnului nu va mai aduce nimicire peste Israel, dar va însemna judecată pentru neamuri. Este vorba de vremea sfârșitului, în zilele când Dumnezeu va aduce înapoi pe prinșii de război ai lui Iuda și ai Ierusalimului. Observăm că versetul din 3:1 nu vorbește de evreii din diaspora, ci de prinșii de război ai Ierusalimului care au fost vânduți printre neamuri. Într-adevăr, ne vine în minte imaginea robiei babiloniene, și apoi risipirea evreilor în imperiul roman. Dar timpul a trecut. Vremurile s-au schimbat. Evreii din diaspora sunt liberi. Se pot chiar întoarce în Palestina. Nu mai este vorba de robi sau prinși de război. Ioel 3:1 vorbește generic de evreii din diaspora sau are în vedere faptul că la vremea sfârșitului rămășița evreilor din Ierusalimul cucerit va fi din nou risipită printre neamuri? Zaharia 13:8-14:9 susține această variantă:

8. În toată țara, zice Domnul, **două treimi vor fi nimicite**, vor pieri, iar **cealaltă treime va rămâne**.

9. Dar treimea aceasta din urmă ***o voi pune în foc și o voi curăța cum se curăță argintul, o voi lămuri cum se lămurește aurul***. Ei vor chema Numele Meu, și îi voi asculta; Eu voi zice: „Acesta este poporul Meu!” și ei vor zice: „Domnul este Dumnezeul meu!”

Capitolul 14

1. Iată, vine ziua Domnului, când prăzile tale vor fi împărțite în mijlocul tău.

2. Atunci voi strânge toate neamurile la război împotriva Ierusalimului. ***Cetatea va fi luată***, casele vor fi jefuite, și femeile, batjocorite; ***jumătate din cetate va merge în robie, dar rămășița poporului nu va fi nimicită cu desăvârșire din cetate***.

3. Ci Domnul Se va arăta și va lupta împotriva acestor neamuri, cum S-a luptat în ziua bătăliei.

4. Picioarele Lui vor sta în ziua aceea **pe Muntele Măslinilor**, care este în fața Ierusalimului, spre răsărit; Muntele Măslinilor se va despica la mijloc, spre răsărit și spre apus, **și se va face o vale foarte mare**: jumătate din munte se va trage înapoi spre miazănoapte, iar jumătate, spre miazăzi.

5. **Veți fugi atunci în valea munților Mei**, căci valea dintre munți se va întinde până la Ațel; și veți fugi cum ați fugit de cutremurul de pământ de pe vremea lui Ozia, împăratul lui Iuda. **Și atunci va veni Domnul Dumnezeul meu, și toți sfinții, împreună cu El!**

6. În ziua aceea, nu va mai fi lumină; stelele strălucitoare se vor ascunde.

7. Va fi o zi deosebită, cunoscută de Domnul, nu va fi nici zi, nici noapte, dar spre seară se va arăta lumina.

8. În ziua aceea, vor izvorî ape vii din Ierusalim și vor curge jumătate spre marea de răsărit, jumătate, spre marea de apus; așa va fi și vara și iarna.

9. Și Domnul va fi Împărat peste tot pământul. În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.

Zaharia ne propune un scenariu cu următoarele etape:

- Mai întâi va fi pustiită țara și **2/3** din populație va muri.
- **1/3** (probabil cea din Ierusalim) urmează să fie curățită ca argintul.
- Ierusalimul va fi cucerit de neamuri, casele vor fi jefuite iar femeile batjocorite.
- Jumătate din cetate va fi dusă apoi **ÎN ROBIE**
- Totuși (ca pe vremea lui Ieremia) va mai rămâne o rămășiță de evrei în cetate.
- Muntele măslinilor se va despica și se va forma o vale.
- În această vale va fugi rămășița de evrei din cetate (în jurul acestui eveniment are probabil loc pocăința descrisă în Zaharia cap.13).
- **ATUNCI** va veni Domnul împreună cu sfinții Săi și va lupta împotriva neamurilor vrăjmașe poporului evreu.

Deci momentul căinței lui Israel descris în Zaharia cap.13 va avea loc după ducerea a jumătate din cetate în robie și puțin înainte sau chiar în timpul fugii rămășiței spre valea formată prin despicarea muntelui Măslinilor. După acest moment, Domnul Se arată în slavă și nimicește toate neamurile vrăjmașe lui Israel adunate la Ierusalim.

Este interesant să observăm că Zaharia explică paranteza misterioasă din Ioel cap.2. Într-adevăr, profeția din Ioel glisează de la chemarea la căință la răspunsul îndurării divine. Noi deducem că a avut loc momentul pocăinței. Dar acesta nu este menționat de Ioel. Apare deci un gol și o paranteză misterioasă între Ioel 2:17 și Ioel 2:18. Cartea Zaharia umple acest gol. Lucrurile nu vor fi așa simple cum ar părea din cartea Ioel. În Ioel am putea să ne gândim la un scenariu similar celui al izbăvirii Ierusalimului pe vremea lui Ezechia: rămășița din Ierusalim s-a căit și Domnul a nimicit oștile care înconjurau Ierusalimul. Dar nu va fi așa. Momentul căinței lui Israel va întârzia. Astfel cetatea va fi luată iar jumătate din cetate va fi dusă în robie printre neamuri. O rămășiță de evrei va fi păstrată totuși în cetate (pe care ne-o putem închipui ca după un asediu). Ca jumătate din cetate să fie dusă în robie printre neamuri, este nevoie de ceva timp. Nu știm cât va trece de la căderea cetății la momentul căinței finale. Știm sigur că într-un târziu, în ultimul ceas al ultimului ceas, Israel se va căi și va avea loc mult așteptata surpriză. Mare atenție la detalii și mare atenție la ce NU este scris. Mentea noastră are mereu tendința să umple golurile lăsate de Scriptură și să construiască scenarii complete și simpliste. Dar profeții ne descoperă doar o parte din scenariul final. Cealaltă parte o vom afla cu precizie doar când vom trăi împlinirea profeției. Pentru a ne vindeca de scenariu escatologică, este util să ne amintim cum a arătat scenariul complet al primei veniri a lui Mesia. Dacă luam profețiile din vechime nu reușeam să construim acest scenariu. Deci scenariul profeției din vechime era plin de goluri și necunoscute ce au fost clarificate de-abia de realitatea împlinirii profețiilor. De asemenea, cât de important era să se acorde atenție tuturor detaliilor, să se aibă în vedere toate profețiile, și să se încerce integrarea lor într-un întreg. Foarte ușor se putea omite faptul că Mesia mai întâi va suferi și va fi respins de ai Săi. Și de fapt așa s-a și întâmplat. Să învățăm din greșelile evreilor din primul secol și să nu repetăm aceleași greșeli în contextul așteptării venirii a doua a lui Mesia.

Deci prinșii de război din Ioel 3:1 s-ar putea referi chiar la evreii duși în robie după cucerirea Ierusalimului descrisă în Zaharia 14a. Ce se va întâmpla în acele zile? Domnul va strânge toate neamurile în valea lui Iosafat pentru a le judeca. Cum le va strânge? Despre ce neamuri este vorba? Unde este valea lui Iosafat? Pentru ce le va judeca? Sunt două posibilități cu privire la strângerea neamurilor. Prima are în vedere o strângere a neamurilor prin intervenția divină în istorie.

Domnul va aduna neamurile în jurul Ierusalimului tocmai pentru a le pedepsi acolo. Deci ele vor veni de bunăvoie ca să lupte împotriva Ierusalimului. Dar ele nu vor ști că de fapt Domnul le adună pentru judecată. Acest fenomen este descris plastic de Mica 4:10-13:

10. Suferă, fiica Sionului, și gemi ca o femeie la naștere! Căci acum vei ieși din cetate și vei locui în câmp, și te vei duce până la Babilon! Acolo vei fi izbăvită, acolo te va răscumpăra Domnul din mâna vrăjmașilor tăi.

11. **Căci acum multe neamuri s-au strâns împotriva ta** și zic: „Să fie pângărită, ca să ne vadă ochii împlinindu-se dorința față de Sion!”

12. **Dar ei nu cunosc gândurile Domnului, nu-l înțeleg planurile, nu știu că i-a strâns ca pe niște snopi în arie.**

13. „Scoală-te, fiica Sionului, și treieră! Căci îți fac un corn de fier și o copită de aramă, ca să sfărâmi multe popoare și să închini Domnului prada lor, să închini Domnului întregului pământ averile lor!”

Apocalipsa ar prezenta această strângere a neamurilor pentru judecată prin acțiunea duhurilor de rătăcire care adună pe toți împărații pământului la Armaghe¹². Al șaselea a vărsat potirul lui peste râul cel mare, Eufrat. Și apa lui a secăt, ca să fie pregătită calea împăraților care au să vină din răsărit.

13. Apoi am văzut ieșind din gura balaurului și din gura fiarei, și din gura prorocului mincinos trei duhuri necurate, care semănau cu niște broaște.

14. Acestea sunt duhuri de draci, care fac semne nemaipomenite și care se duc la împărații pământului întreg, **ca să-i strângă pentru războiul zilei celei mari a Dumnezeului celui Atotputernic.** –

15. „Iată, Eu vin ca un hoț. Ferice de cel ce veghează și își păzește hainele, ca să nu umble gol și să i se vadă rușinea!” –

16. Duhurile cele rele i-au strâns în locul care pe evreiește se cheamă **Armagedon**.

17. Al șaptelea a vărsat potirul lui în văzduh. Și din Templu, din scaunul de domnie, a ieșit un glas tare, care zicea: „S-a isprăvit!”

18. Și au urmat fulgere, glasuri, tunete, și s-a făcut un mare cutremur de pământ, așa de tare, cum, de când este omul pe pământ, n-a fost un cutremur așa de mare.

19. Cetatea cea mare a fost împărțită în trei părți, și cetățile neamurilor s-au prăbușit. Și Dumnezeu și-a adus aminte de Babilonul cel mare, ca să-i dea potirul de vin al furiei mâniei Lui.

20. Toate ostroavele au fugit, și munții nu s-au mai găsit.

21. O grindină mare, ale cărei boabe cântăreau aproape un talant, a căzut din cer peste oameni. Și oamenii au hulit pe Dumnezeu, din pricina urgiei grindinei, pentru că această urgie era foarte mare.

(Apoc.16:13-21)

Este interesant faptul că după strângerea împăraților pământului pentru războiul final urmează anunțarea pedepsirii cetății celei mari, Babilonul cel mare (care după ultimele date ar corespunde Ierusalimului apostat). Într-adevăr în cap.17-18 este descrisă distrugerea cetății. Apocalipsa 17 nu uită să precizeze:

12. Cele zece coarne pe care le-ai văzut sunt zece împărați, care n-au primit încă împărăția, ci vor primi putere împărătească timp de un ceas împreună cu fiara.

13. Toți au același gând și dau fiarei puterea și stăpânirea lor.

14. Ei se vor război cu Mielul; dar Mielul îi va birui, pentru că El este Domnul domnilor și Împăratul împăraților. Și cei chemați, aleși și credincioși, care sunt cu El, de asemenea, îi vor birui.”

15. Apoi mi-a zis: „Apele pe care le-ai văzut, pe care șade curva, sunt noroade, gloate, neamuri și limbi.

16. Cele zece coarne pe care le-ai văzut și fiara vor urî pe curvă, o vor pustii și o vor lăsa goală. Carnea i-o vor mânca și o vor arde cu foc.

17. Căci Dumnezeu le-a pus în inimă să-I aducă la îndeplinire planul Lui: să se învoiască pe deplin și să dea fiarei stăpânirea lor împărătească, **până se vor îndeplini cuvintele lui Dumnezeu.**

18. Și femeia pe care ai văzut-o este cetatea cea mare, care are stăpânire peste împărații pământului.”

A doua variantă insistă pe o strângere miraculoasă a tuturor neamurilor pentru judecată. Această imagine este sugerată chiar de discursul lui Isus:

31. Când va veni Fiul omului în slava Sa cu toți sfinții îngeri, va șede pe scaunul de domnie al slavei Sale.
32. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui. El îi va despărți pe unii de alții cum desparte păstorul oile de capre;
33. și va pune oile la dreapta, iar caprele la stânga Lui.

(Matei 25)

În Matei 25, criteriul judecării neamurilor este identic cu cel din Ioel cap.3, și anume raportarea la poporul Domnului. Dar dacă Ioel insistă pe poporul evreu ca pe popor al Domnului, discursul lui Isus are mai degrabă Biserica. El folosește expresia de *MICUȚ* și de neînsemnat *frate al Meu*. În lumina celor patru Evanghelii putem afirma că aceste expresii vizează pe cei care cred în El, și nu pe evrei ca popor istoric. Matei 25 aplică principiul din Ioel cap.3 unei noi faze ale revelației. Iar cele două imagini nu se exclud. Principiul rămâne același: Domnul va judeca Neamurile în funcție de cum s-au raportat la poporul Său. Dar după venirea Sa, poporul Său nu este doar poporul evreu, ci (sau mai bine zis: *în primul rând*) și comunitatea tuturor celor ce cred în El, Biserica Sa. În concluzie, Dumnezeu va judeca la final neamurile în funcție de raportarea lor la Biserică și la Israel.

Este posibil ca judecata neamurilor din jurul Ierusalimului pe care insistă a doua parte a cap. 3 din Ioel să fie urmată de o judecată a tuturor popoarelor. Astfel, e posibil să avem mai întâi o judecată a tuturor neamurilor din prejurul Ierusalimului. Ele vor fi judecate în special pentru acțiunea lor de la vremea sfârșitului de a încerca să nimicească poporul Domnului. Apoi este posibil să urmeze o judecată a tuturor popoarelor pământului care să se facă în baza raportării de-a lungul întregii istorii la poporul lui Dumnezeu. Și în baza acestei judecării să se decidă ce neamuri, în ce proporție și sub ce statut vor intra în mia de ani. Judecata neamurilor din jurul Ierusalimului este argumentată de multe profeții. Dar ce profeții vorbesc despre o judecată universală a neamurilor?

Subliniem mai întâi că deși Domnul Se va arăta la Ierusalim, El va fi văzut de tot pământul, și de toate neamurile pământului, și nu numai de cei de la Ierusalim. Pe acest aspect insistă Mântuitorul în pasajele escatologice din

Evangelhiei. Pentru a-i convinge pe creștini să părăsească Ierusalimul înaintea de necazul acestuia, Mântuitorul le explică faptul că Fiul Omului se va arăta ca fulgerul pe cer. Cu alte cuvinte va fi o arătare vizibilă pentru tot pământul. Nu trebuie să fii într-un anumit loc pentru a vedea revenirea Fiului în slavă, căci orice ochi Îl va vedea. Insistența proorocilor mincinoși de a îndemna pe credincioși să rămână în Ierusalim se baza tocmai pe multitudinea de profeții care anunțau că mântuirea va fi la Ierusalim și pe muntele Sionului. Acolo va fi mântuirea pentru rămășița curățită prin foc. Dar cei mai mulți din cetate vor muri. Iar curățirea prin foc va fi groaznică. Or suferința nu este un scop în sine. Și o asemenea curățire se aplică doar celor care au nevoie de ea. Și este o curățire de tip pedeapsă și de aceea este atât de cutremurătoare. Ea nu este pentru cei credincioși. Ei trebuie să stea departe de Ierusalim. Și vor fi mântuiți de acolo de unde sunt. Dar care sunt rădăcinile vetero-testamentare ale acestei argumentații aduse de Isus? Să ne amintim de câteva pasaje:

10. Intră în stânci și ascunde-te în țărână, de frica Domnului și de strălucirea măreției Lui! –

11. **Om** va trebui să-și plece în jos privirea semeță, și îngâmfarea lui va fi smerită: **numai Domnul va fi înălțat în ziua aceea.**

12. Căci este o zi a Domnului oștirilor împotriva **oricărui om mândru și trufaș, împotriva oricui se înalță, ca să fie plecat;**

13. împotriva tuturor cedrilor înalți și falnici ai Libanului și împotriva tuturor stejarilor Basanului;

14. împotriva tuturor munților înalți și împotriva tuturor dealurilor falnice;

15. împotriva tuturor turnurilor înalte și împotriva tuturor zidurilor întărite;

16. împotriva tuturor corăbiilor din Tarsis și împotriva tuturor lucrurilor plăcute la vedere.

17. Mândria **omului** va fi smerită, și trufia **oamenilor** va fi plecată; **numai Domnul va fi înălțat în ziua aceea.**

18. Toți idolii vor pieri.

19. **Oamenii** vor intra în peșterile stâncilor și în crăpăturile pământului, de frica Domnului și de strălucirea măreției Lui, când Se va scula să îngrozească pământul.

20. În ziua aceea, **oamenii** își vor arunca idolii de argint și idolii de aur pe care și-i făcuseră ca să

se închine la ei, îi vor arunca la șobolani și la lilieci;

21. și vor intra în găurile stâncilor și în crăpăturile pietrelor, de frica Domnului și de strălucirea măreției Lui, când Se va scula să îngrozească pământul.

22. Nu vă mai încredeți, dar, în om, în ale cărui nări nu este decât suflare: căci ce preț are el?

(Isaia cap.2)

În Isaia cap.2 se vede clar că ziua Domnului va fi împotriva tuturor oamenilor și nu doar împotriva celor din jurul Ierusalimului. Va fi o judecată universală. Împotriva întregii umanități. Din acest pasaj se inspiră finalul capitolului 6 din Apocalipsa care vestește tot o judecată universală. Strălucirea Domnului va fi făcută vizibilă față de TOȚI oamenii și aceștia se vor ascunde în peșteri și vor zice munților și stâncilor să cadă peste ei. Și Isaia cap.13 insistă pe faptul că Ziua Domnului va aduce judecata nu doar la Ierusalim ci pe tot pământul:

1. Prorocie împotriva Babilonului, descoperită lui Isaia, fiul lui Amoț.
2. „Ridicați un steag pe un munte gol, înălțați glasul spre ei, faceți semne cu mâna, ca să vină la porțile asupritorilor!
3. Am dat poruncă sfintei Mele oștiri – zice Domnul – am chemat pe vitejii Mei la judecata mâniei Mele, pe cei ce se bucură de mărimea Mea.”
4. Un vuiet se aude pe munți, ca vuietul de popor mult; se aude o zarvă de împărății, de neamuri adunate. Domnul oștirilor Își cercetează oastea care va da lupta.
5. Ei vin dintr-o țară depărtată, de la marginea cerurilor: Domnul și uneltele mâniei Lui vor nimici tot pământul.
6. Gemeți! căci ziua Domnului este aproape: ea vine ca o pustiire a Celui Atotputernic!
7. De aceea, toate mâinile slăbesc, și orice inimă omenească se topește.
8. Ei sunt năpădiți de spaimă, îi apucă chinurile și durerile, se zvârcolesc ca o femeie în durerile nașterii, se uită unii la alții încremeniți, fețele lor sunt roșii ca focul.
9. Iată, vine ziua Domnului, zi fără milă, zi de mânie și urgie aprinsă, care va preface **tot pământul** în pustiu și va nimici **pe toți păcătoșii** de pe el.
10. Căci stelele cerurilor și Orionul nu vor mai străluci; soarele se va întuneca la răsăritul lui, și

luna nu va mai lumina.

11. „Voi pedepsi – zice Domnul – **lumea** pentru răutatea ei, și **pe cei răi**, pentru nelegiuirile lor; voi face să înceteze mândria celor trufași și voi doborî semeția celor asupritori.

12. **Voi face pe oameni mai rari decât aurul curat și mai scumpi decât aurul din Ofir.**

13. Pentru aceasta voi clătina cerurile, și pământul se va zgudui din temelii de mânia Domnului oștirilor, în ziua mâniei Lui aprinse.

14. Atunci, ca o căprioară speriată, ca o turmă fără păstor, **fiecare se va întoarce la poporul său, fiecare va fugi în țara lui.**

15. Toți cei ce vor fi prinși vor fi străpunși, și toți cei ce vor fi apucați vor cădea uciși de sabie.

16. Copiii lor vor fi zdrobiți sub ochii lor, casele le vor fi jefuite, și nevestele lor vor fi necinstite.

Isaia ne explică că judecata împotriva Babilonului VA COINCIDE cu judecata întregului pământ. Da, judecata Babilonului va fi ceva aparte, și acolo se vor întâmpla evenimente cu o semnificație deosebită pentru întreg pământul. Dar judecata va avea loc peste tot pământul. Toți oamenii păcătoși și mândri vor pieri. Dar nu vor muri toți oamenii de pe pământ. Unii, foarte puțini, vor rămânea. Cei rămași se vor întoarce toți la țara lor și la poporul lor. Va fi ca un nou început al omenirii, ceva asemănător cu evenimentele ce au urmat potopului. Potopul a distrus majoritatea oamenilor de pe pământ. Dar puțini au rămas în viață. Prin aceștia, omenirea și-a urmat cursul. Se pare că din fiecare popor va rămânea un număr mic de oameni. Poate că din fiecare popor va mai rămânea doar o familie, ca cea a lui Noe. Într-adevăr, înainte de potop, omenirea era reprezentată de un singur popor. A fost suficientă o singură familie pentru a da un nou început acestui unic popor. Dar ziua Domnului va găsi pe fața pământului mai multe popoare. Va fi deci nevoie de măcar o familie din fiecare popor ca istoria acestora să poată continua. Dumnezeu nu va dori să renunțe la diversitatea neamurilor în mia de ani. Înseamnă să diversitatea popoarelor este un lucru frumos, care izvorăște din El și care învederează măreția și slava Creatorului. Poate unele popoare vor dispărea de tot. Dar multe vor supraviețui prin acele puține familii credincioase din fiecare popor. Dar cine vor fi acești puțini oameni care vor supraviețui zilei Domnului și vor rămâne pe pământ în mia de ani fără a beneficia de o un trup nou de slavă? În

mia (miile de ani), oamenii de pe pământ vor putea face copii. Or cei cu trupuri de slavă nu vor fi ca îngerii. Cine va intra în mia de ani și pe ce criterii? Pavel ne explică în mai multe rânduri faptul că creștinii (atât dintre neamuri cât și dintre evrei) vor fi preschimbați și vor primi trupuri de slavă la venirea Domnului. Aceștia vor avea un rol special în mia de ani (vor împărăți împreună cu Hristos), dar nu vor fi oamenii de pe pământ în trupuri încă firești și prin care umanitatea va continua să se perpetueze pe un pământ neregnerat în totalitate. Acest element al răpirii și transformării directe a celor credincioși (fără a mai trece prin moartea fizică) pare a fi o noutate în revelație adusă de apostolul prin care Dumnezeu a ales să întregască Cuvântul lui Dumnezeu. Vechiul Testament doar ne prezintă niște precedente de răpiri la cer (Enoh, Ilie), dar nu anunță un astfel de fenomen mai amplu la vremea sfârșitului. Din profețiile Vechiului Testament deducem că evreii care se vor căi la final și vor crede în Isus după ce vor fi curățiți în cuptorul de foc nu vor fi răpiți la cer, ci vor intra în mia de ani cu o inimă nouă, dar încă rămânând în acest trup supus putrezirii. Ne întrebăm desigur dacă răpirea la cer a credincioșilor va avea loc înainte sau după căința națională a lui Israel? Pasajele din Noul Testament ne sugerează că răpirea la cer va avea loc exact în momentul revenirii Domnului. Noi vom fi răpiți la cer să întâmpinăm pe Domnul în văzduh, ca apoi să coborâm împreună cu El pe pământ pentru a aduce judecata. Și vrăjmașii și prigonitorii noștri de pe pământ se pare că ne vor recunoaște și vor fi uimiți de slava pe care o vom avea:

13. Nu voim, fraților, să fiți în necunoștință despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care n-au nădejde.

14. Căci, dacă credem că Isus a murit și a înviat, credem și că Dumnezeu va aduce înapoi, împreună cu Isus, pe cei ce au adormit în El.

15. Iată, în adevăr, ce vă spunem prin Cuvântul Domnului: noi cei vii, **care vom rămâne până la venirea Domnului**, nu vom lua-o înaintea celor adormiți.

16. Căci însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și cu trâmbița lui Dumnezeu, **Se va coborî din cer, și întâi vor învia cei morți în Hristos.**

17. **Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți toți împreună cu ei în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh;** și astfel vom fi totdeauna cu Domnul.

18. Mângâiați-vă, dar, unii pe alții cu aceste cuvinte.

(1 Tes.cap.4)

4. De aceea ne lăudăm cu voi în bisericile lui Dumnezeu, pentru statornicia și credința voastră în toate prigonirile și necazurile pe care le suferiți.
5. Aceasta este o dovadă lămurită despre dreapta judecată a lui Dumnezeu, întrucât veți fi găsiți vrednici de Împărăția lui Dumnezeu, pentru care și suferiți.
6. Fiindcă Dumnezeu găsește că este drept să dea întristare celor ce vă întristează
7. și să vă dea odihnă atât vouă, care sunteți întristați, cât și nouă, **la descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui,**
8. ***într-o flacără de foc, ca să pedepsească*** pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos.
9. Ei vor avea ca pedeapsă o pierzare veșnică de la fața Domnului și de la slava puterii Lui,
10. când va veni, **în ziua aceea**, ca să fie proslăvit în sfinții Săi **și privit cu uimire în toți cei ce vor fi crezut;** căci voi ați crezut mărturisirea făcută de noi înaintea voastră.

Totul se va întâmpla foarte repede, probabil fiind vorba de secunde. (În 1 Cor.15 ne spune că este vorba de o clipită...). Însă Pavel ne vorbește și de anumite etape care se desfășoară într-o anumită ordine și care ne sugerează următorul scenariu:

- a) Hristos începe să Se coboare din cer pe pământ.
- b) Apoi înviază cei morți în Hristos.
- c) Apoi creștinii vii, care vor fi rămas până la venirea Domnului (deci vor prinde venirea Domnului!!!) vor fi răpiți împreună cu cei înviați în nori ca să întâmpine pe Domnul în văzduh.
- d) Domnul ajuns la nori va continua coborârea Sa spre pământ. Orice ochi Îl va vedea. Toți cei păcătoși și toți vrăjmașii Lui vor pieri.

APOI, ar completa profeții mici:

- e) Evreii care se vor căi la final și anumite familii dintre neamuri vor intra în

mia de ani.

Dar venirea Sa din cer pe pământ va deveni vizibilă înainte de momentul răpirii. Adică, mai întâi vom vedea pe Hristos pe nori coborând spre pământ și APOI va urma răpirea? Sau vom fi răpiți înainte de a vedea ceva pe cer și de-abia apoi venirea Sa va fi făcută vizibilă pentru pământeni? Multe pasaje ne sugerează că mai întâi vom vedea pe Fiul Omului coborându-Se și apoi vom fi răpiți la cer. Unul din acestea este celebru pasaj din Fapte cap.1:

9. După ce a spus aceste lucruri, pe când se uitau ei la El, S-a înălțat la cer, și un nor L-a ascuns din ochii lor.

10. Și, cum stăteau ei cu ochii pironiți spre cer, pe când Se suia El, iată că li s-au arătat doi bărbați îmbrăcați în alb

11. și au zis: „Bărbați galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, **va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer.**”

Pasajul însă nu spune însă: ÎL VEȚI VEDEA coborându-SE la fel cum L-ați văzut suindu-Se. În Luca 21:28 găsim următorul îndemn:

- Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, **să vă uitați în sus**, și să vă ridicați capetele pentru că izbăvirea voastră se apropie.

Ne întrebăm dacă vreun pasaj din Noul Testament care vorbește despre arătarea Domnului precizează în mod clar că, **noi, credincioșii**, Îl vom vedea pe norii cerului.

25. Iată că v-am spus mai dinainte.

26. Deci dacă vă vor zice: „Iată-L în pustiu”, să nu vă duceți acolo! „Iată-L în odăițe ascunse”, să nu credeți.

27. Căci, **cum iese fulgerul de la răsărit și se vede până la apus, așa va fi și venirea Fiului omului.**

28. Oriunde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

29. Îndată după acele zile de necaz „soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina ei,

stelele vor cădea din cer, și puterile cerurilor vor fi clătinate.”

30. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, **toate semințele pământului se vor boci și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă.**

31. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbița răsunătoare, și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cealaltă.

Matei 24

25. Vor fi semne în soare, în lună și în stele. Și pe pământ va fi strâmtorare printre neamuri, care nu vor ști ce să facă la auzul urletului mării și al valurilor;

26. oamenii își vor da sufletul de groază, în așteptarea lucrurilor care se vor întâmpla pe pământ; căci puterile cerurilor vor fi clătinate.

27. Atunci **vor vedea** pe Fiul omului venind pe un nor cu putere și slavă mare.

28. Când vor începe să se întâmple aceste lucruri, să vă uitați în sus și să vă ridicați capetele, pentru că izbăvirea voastră se apropie.”

Luca 21

24. Dar, în zilele acelea, după necazul acesta, soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina ei,

25. stelele vor cădea din cer și puterile care sunt în ceruri vor fi clătinate.

26. Atunci **se va vedea** Fiul omului venind pe nori cu mare putere și cu slavă.

27. Atunci va trimite pe îngerii Săi și va aduna pe cei aleși din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului.

Marcu 13

Matei și Luca spun că ceilalți vor vedea venirea Fiului, dar nu folosește persoana II plural (veți vedea) prin care ar fi reieșit clar că ucenicii credincioși aveau să vadă venirea Domnului pe nori. Marcu pare a fi cel mai generos, spunând la modul general că **se va vedea Fiul Omului venind pe nori.** Dar în alte traduceri este folosit tot persoana III plural: **vor vedea pe Fiul...** Deci aceste pasaje nu ne dau siguranța că cei credincioși vor vedea pe Fiul pe nori înainte să fie răpiți la cer. Desigur mai apare și imaginea îngerilor care sunt trimiși să adune pe cei aleși din

cele patru vânturi. Dar despre ce să fie vorba? Să fie vorba de răpirea creștinilor sau de aducerea la Ierusalim a evreilor din diaspora? În acel moment al revelației apostolii s-ar fi gândit desigur la adunarea evreilor rămași în viață în diaspora, căci atâtea profeții veterotestamentare descriu acest lucru. Însă în acele profeții evreii sunt aduși pe umerii neamurilor și nu pe cei ai îngerilor! Dar acest verset are în vedere răpirea la cer a Bisericii atunci ne putem gândim totuși că și creștinii vor vedea apariția pe nori a Mântuitorului înainte să fie răpiți, căci în toate cele trei evanghelii adunarea celor aleși prin îngeri este menționată după semnalare apariției pe nori a Fiului Omului. De fiecare dată acest moment este introdus prin ATUNCI. Observăm că este vorba de ATUNCI și nu de APOI. Or ATUNCI poate susține și varianta răpirii la cer înainte de apariția pe nori a Fiului Omului. Din cele ce am studiat până acum încă nu putem să ne pronunțăm cu certitudine că Biserica va vedea momentul apariției pe nori a Fiului înainte de răpire. Implicațiile ar fi importante. Dacă Anticrist ar simula o apariție pe nori, cei credincioși ar putea ști că NU poate fi vorba de Fiul Omului. În comentariul din Evanghelia după Matei cap.24 am precizat mai multe criterii importante prin care un credincios poate deosebi falsitatea unei simulări anticristice a revenirii Fiului Omului.

Dacă tot am revenit la Matei cap.24, cât de clar devine acest capitol în lumina profețiilor pe care i-am studiat după Evanghelie (Ieremia, Naum, Țefania, Mica, Habacuc, Ioel). Ucenicii așteptau cu nerăbdare instaurarea pe pământ a împărăției mesianice. Din profeții dărâmarea Templului era un semn care anunța venirea Împărăției. De aceea ei întreabă: când se vor întâmpla aceste lucruri? Și care va fi semnul venirii Tale (*în slavă*) și a sfârșitului veacului acestuia (*dominat de rău și păcat*)? Ucenicii așteptau cu ardoarea aceste lucruri și credeau că se vor întâmpla foarte repede. De asemenea probabil nu le era clară relația dintre dărâmarea Templului și sfârșitul veacului. Poate că în așteptarea lor fierbinte nu mai era vreme pentru acest eveniment, căci Împărăția mesianică trebuia să vină cât mai repede! Însă tocmai această așteptare prea mare a Împărăției îi făcea vulnerabili în fața duhurilor de amăgire specializate pe speculațiile escatologice. De asemenea neînțelegea relației dintre dărâmarea Templului și sfârșitul veacului îi făcea vulnerabili în fața multor pseudo-semne ale finalului (ciumi, războaie, cutremure). De asemenea această așteptare idolatră a Împărăției mesianice îi puteau defocaliza de la adevăratul program de mântuire a lui Dumnezeu și de la responsabilitățile lor

în acest program. Mesia avea să fie respins de ai Săi și apoi Evanghelia trebuia dusă în condiții de prigoană la toate Neamurile. De-abia APOI se poate vorbi de faza finalului. Deci din pricina împietririi lui Israel încă nu era vremea finalului, așa cum credeau ucenicii. În lumina celor de mai sus cât de clar este discursul Mântuitorului și ce bine răspunde el nevoilor ucenicilor. Astfel El le spune:

- Să aibă grijă să nu fie amăgiți, căci mulți prooroci mincinoși vor perverti adevărurile despre escaton pentru a păcăli pe mulți.
- Ei se vor da drept Mesia sau vor spune că a venit Mesia și li s-a arătat în ascuns. Vor profita de asemenea și de tragediile din istorie (ciume, cutremure, războaie) pentru a proclama iminența sfârșitului. Dar acestea fac parte din istoria omenirii din totdeauna și NU constituie semne ale finalului. Cât despre venirea lui Mesia ea va fi în slavă, pe norii cerului, vizibilă pentru toți. Orice altă formă a apariției lui Mesia este deci un falsă.
- Sfârșitul nu va fi îndată. Nu este deci încă faza finală a istoriei tocmai pentru că Israel nu l-a primit pe Mesia (să nu uităm că Matei 24 urmează după Matei 21-23 în care ni se arată cum autoritățile lui Israel resping pe Isus). Înțelegem acum de ce la începutul lucrării Sale Isus proclama la fel ca Ioan Botezătorul că Împărăția cerurilor este aproape. Israel începuse procesul pocăinței și dacă recunoștea pe Isus ca Mesia veacul cel rău lua sfârșit atunci și acolo. Dar la finalul lucrării (după ce Israel a respins pe Isus), Isus nu mai proclamă că Împărăția este aproape. Dimpotrivă în Matei 24 pare să proclame exact opusul, și anume că ea este încă departe. De fapt Împărăția fusese aproape de ei. Dar acum li se lăsa casa pustie, acum Împărăția (Mesia însuși) se îndepărta de ei. Dar planul lui Dumnezeu în istorie continua, dar nu cu finalul, ci cu altceva, și anume cu ducerea Evangheliei lui Mesia la toate neamurile. Aceasta era etapa dintre cele două venituri a lui Mesia anunțată de Vechiul Testament (vezi celebrul pasaj din Isaia 49a). Deci înainte de final, Evanghelia trebuia dusă la toate neamurile. Aici trebuia să se canalizeze credința și atenția ucenicilor. Și acest proces nu va fi ușor. El se va desfășura în condiții

de prigoană și apostazie. Și nici nu va fi o slujbă cu un succes mare căci neamurile vor rămâne în întuneric și păcatul se va înmulți astfel încât până și dragostea multor credincioși se va răci. Deci atenție: nu urmează finalul ci o nouă luptă a credinței cu multă suferință. și doar cel ce va răbda până la final va suferi.

- Dar cum rămâne cu Ierusalimul și Templu? Ele vor fi distruse din pricina păcatului lui Israel. Creștinii trebuie să se îndepărteze de Ierusalim. Ei nu trebuie să fie la Ierusalim pentru a fi mântuiți. Căci Fiul se va arăta pe norii cerului și va trimite îngerii Săi la toți aleșii Săi de pe tot pământul. Dimpotrivă trebuie să stai departe de Ierusalim căci acolo va fi un moment al pedepsei și nimicirii. Creștinii pot sta în Ierusalim însă până înainte de pustiirea lui. Dar să fie atenți la semnele care prevestesc pustiirea lui (urâciunea pustirii pusă în locul sfânt , după cum a profetizat Daniel). Atunci să se depărteze cât mai mult de Ierusalim iar cei din Iudeea să fugă la munți, căci nu doar cetatea ci și toată țara va fi pustiită.
- Dar ce legătură va fi între acest eveniment și vremea sfârșitului? Îndată după acele zile de necaz, așa cum au vestit toți proorocii, va avea loc venirea în slavă a lui Mesia. Dar nu doar la Ierusalim ci pe tot pământul și va aduce mântuire tuturor credincioșilor Săi de pe tot pământul. Deci nu ciumele, războaiele, sau cutremurele sunt semne ale sfârșitului, ci împlinirea acestor profeții asupra Ierusalimului. E adevărat că după pustiirea Ierusalimului vor fi semne în ceruri și lună și apoi va avea loc venirea Fiului Omului. Dar aceste semne au loc după căderea Ierusalimului și vor avea poate o dimensiune cu totul specială, șocantă și unică în istorie. Învățați deci de la pilda smochinului. Când el înfrunzește știți că vara este aproape. Tot așa, când veți vedea aceste lucruri împlinindu-se asupra Ierusalimului să știți că Fiul Omului este aproape, chiar la uși. Smochinul este Israelul. Deci semnele finalului sunt legate strict de evoluția Israelului și Ierusalimului pe scena istoriei, și nu de altceva.
- Dar ziua și ceasul nu-l poate ști nimeni, deci nimeni nu poate prevesti

când se vor întâmpla aceste lucruri asupra Ierusalimului, și chiar dacă le veți vedea întâmplându-se veți ști doar că Fiul e foarte aproape dar nu veți putea ști exact când va veni. De fapt el va veni chiar când nu vă veți gândi.

În lumina istoriei creștinismului, cât de adevărat e discursul lui Isus. Atâția profeți au anunțat finalul și vremea sfârșitului. În jurul multor date simbolice (de exemplu anul 1000 d.H.) sau tragedii ale istoriei (ciuma neagră, al doilea război mondial, mari cutremure etc.) mulți oameni și mulți credincioși au spus: *acum va veni finalul!* Dar finalul nu putea veni. Nici măcar ducerea Evangheliei la toate neamurile nu este un semn. Căci aceasta s-a împlinit încă din secolul întâi, și finalul tot nu a venit. Unii au spus: *de fapt nu este nici un final*. Alții au spus: *de fapt nu este nici un semn care să prevestească finalul*. Dar ce ne spune Isus? Va fi un final, și va fi și un semn. Dar semnul trebuie căutat la Israel. Semnul vizează Ierusalimul: ***mai întâi urâciunea pustirii va fi pusă în locul sfânt și apoi Ierusalimul va fi pustiit***. Apoi va veni finalul. Mântuitorul nu face decât să fie consecvent cu profețiile vechiului testament. Iată că și în ce privește escatologia El rămâne la ce este scris. Ce alt mesia sau autopretins salvator în istoria religiilor s-a lăsat pe sine legitimat de scrieri sacre deja consacrate și concepute cu mult înainte de venirea sa? Doar Isus. E simplu să spui: eu sunt mesia căci a primit cutare revelație. Oricine poate mărturisi despre sine, cum a făcut atâția profeți mincinoși. Dar Isus a fost diferit. El însuși a spus: *dacă mărturisesc despre Mine, mărturia Mea nu este adevărată. Tatăl mărturisește despre Mine. Eu doar împlinesc ceea ce el a hotărât și prevestit cu mult timp înainte*. De ce anul 70 d.H nu a putut fi un semn al finalului? Pentru că a lipsit ceva esențial din semnele escatologice: urâciunea pustirii nu a fost pusă în locul sfânt după cum a profetizat Daniel. Daniel profetește despre un om al păcatului care se va slăvi pe sine mai presus de toți dumnezeii și care va așeza urâciunea pustiirii în Templul de la Ierusalim. Or așa ceva nu găsim în anul 70. Totuși găsim multe alte elemente din Matei 24. Anul 70 devine astfel doar o împlinire parțială a profeției din Matei 24. Matei 24 se va împlini plenar la vremea finalului. Pentru ca Matei 24 și sutele de profeții veterotestamentare despre final să se îplinească e nevoie de niște premize istorice:

- Israel să stăpânească țara promisă (sau măcar o parte din ea, în special partea de la Vest de Iordan după profețiile din cartea Mica –

vezi comentariul pe Mica 7).

- Israel să stăpânească Ierusalimul.
- Israelul să aibă un Templu la Ierusalim.
- Israel să dețină o armată puternică (vezi comentariul pe Mica 5).
- Israel să continue starea de apostazie (în special să continue respingerea adevăratului Mesia).

Pe o astfel de scenă istorică se va putea împlini semnul din matei 24, și anume urâciunea pustirii va fi pusă în templu de anticrist, după care Ierusalimul va fi pustiit. De-abia apoi va veni sfârșitul. După anul 70 finalul nu putea fi atât de aproape. Nu putea avea loc în anul 1000, nici când ciuma neagră a devastat Europa, nici în timpul celui de al doilea război mondial. De-abia la finalul sec.XX scena istorică necesară ca profețiile să se poate împlini s-a refăcut: Israel a pus stăpânire pe țara promisă, apoi pe Ierusalim, iar acum are una din cele mai puternice armate din lume. Cu toate acestea mai lipsește ceva: Templu. Deci chiar dacă ar mai începe un holocaust, o altă ciumă neagră, un alt război mondial, tot nu putem vorbi de semne ale finalului. Urâciunea pustirii pusă în Templu, iată semnul finalului. Cum am spus-o în cartea Ioel, intuim că la începutul sec.XXI Templul va fi rezidit. Intuim de asemenea, că nu se va așeza imediat în el urâciunea pustirii. El va funcționa o vreme după legea leviticală (după o interpretare din Daniel 9, macar 3.5 ani). De abia după ceva timp omul păcatului va intra în Templu declarându-se drept Dumnezeu.

Și acum ne întrebăm de ce a îngăduit Domnul anul 70? De ce profeția din Matei 24 se împlinește în două faze? De ce aproape 2000 de ani scena istorică necesară împlinirii finalului a dispărut? De ce nu au rămas evreii în țara promisă, cu templu, la Ierusalim 2000 de ani? Tot ca un har pentru ei, dar și pentru Biserică. Pentru ei a fost un har că să înțeleagă că Domnul este împotriva lor, căci Domnul îi judecă și comunică cu ei pe limbajul legământului sinaitic. Pentru Biserică a fost un har să se elibereze de iudaism și de presiunea iudaizatorilor. Domnul reface însă scena sec.1. nu cu grabă, dar cu un ritm constant și sigur. La fel cum profețiile

despre prima venire nu se puteau împlini decât într-o scenă istorică cu Templul zidit, la fel nici profețiile despre a doua venire par a nu se putea împlini fără existența Templului de la Ierusalim. Spunem acest lucru despre prima venire din pricina profeției din Maleahi 3:1:

1. „Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea. Și deodată va intra în Templul Său Domnul pe care-L căutați: Solul legământului pe care-L doriți; iată că vine – zice Domnul oștirilor.

Solul a fost Ioan Botezătorul iar intrarea în Templu a lui Mesia s-a împlinit prin cele două curățiri ale Templului făcute de Isus (una la începutul lucrării și a doua la finalul lucrării publice). Deci ca profeția din Maleahi să se îplinească trebuia să existe un Templu la Ierusalim. La fel ca profeția despre intrarea lui anticrist în Templu să se îplinească e nevoie de existența Templului iudaic.

Închidem paranteza și revenim de unde am plecat, și anume la profețiile din vechiul testament care susțin afirmația lui Isus că venirea în glorie a lui Mesia va fi vizibilă nu doar la Ierusalim ci pe tot pământul. Am citat din Isaia cap.2 și din Isaia cap.13. Vom mai adăuga câteva citate din Isaia:

1. „Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu, zice Dumnezeuul vostru.
2. Vorbiți bine Ierusalimului și strigați-i că robia lui s-a sfârșit, că nelegiuirea lui este ispășită; căci a primit din mâna Domnului de două ori cât toate păcatele lui.”
3. Un glas strigă: „Pregătiți în pustiu calea Domnului, neteziți în locurile uscate un drum pentru Dumnezeuul nostru!
4. Orice vale să fie înălțată, orice munte și orice deal să fie plecate, coastele să se prefacă în câmpii, și strâmtorile, în vâlcele!
5. ***Atunci se va descoperi slava Domnului, și în clipa aceea orice făptură o va vedea; căci gura Domnului a vorbit.***

(Isaia 40)

7. Ce frumoase sunt pe munți picioarele celui ce aduce vești bune, care vestește pacea, picioarele celui ce aduce vești bune, care vestește mântuirea, picioarele celui ce zice Sionului: „Dumnezeul tău împărățește!”

8. Iată glasul străjerilor tăi răsună; ei înalță glasul și strigă toți de veselie, căci văd cu ochii lor cum Se întoarce Domnul în Sion.

9. Izbucniți cu toate în strigăte de bucurie, dărâmaturi ale Ierusalimului! Căci Domnul mângâie pe poporul Său și răscumpără Ierusalimul.

10. **Domnul Își descoperă brațul Său cel sfânt înaintea tuturor neamurilor; și toate marginile pământului vor vedea mântuirea Dumnezeului nostru.**

Isaia 52

E adevărat că evenimentele de la Ierusalim vor fi de o importanță capitală în vremea finalului, și că în mia de ani Ierusalimul va fi centrul spiritual al întregii lumi. Dar Mesia care se va arăta la Ierusalim, Se va arăta și peste tot pământul. Cei mai mulți vor fi judecați, dar evreii rămași și o rămășiță a neamurilor va intra în mia de ani. Cine va intra dintre neamuri în mia de ani? Poate cei care s-au căit pe ultima sută de metri ca și Israelul. Poate acele neamuri din ostroavele îndepărtate care nu au auzit încă de Numele Domnului. Poate vor fi și alte criterii de alegere a binelui, de ajutorare a creștinilor sau evreilor prizonieri. Din această perspectivă unii insistă că Matei 24 poate să ne ofere și criteriile pe baza cărora neamurile vor fi judecate înainte de mia de ani. Criteriul pare fi cum s-au raportat acestea la prigoana finală a poporului lui Dumnezeu. Și în Ioel cap.3 tot raportarea la poporul lui Dumnezeu este criteriul fundamental de judecare a neamurilor. Vom trăi și vom vedea. Important este să știm că noi înșine vom fi judecați după acest criteriu. Cum ne-am trăit viața în raport cu Biserica lui Hristos și poporul evreu? Răspunsul la această întrebare ne va pecetlui destinul etern.

Versetul 2 face referire la valea lui Iosafat. Este singurul pasaj profetic care menționează această vale în contextul sfârșitului. Din punct de vedere geografic nu există o vale cu acest nume și nici nu sunt dovezi că ar fi existat. Totuși de ce este folosită expresia Valea lui Iosafat? Sunt două variante principale de interpretare:

- Interpretarea simbolică – ea pornește de la semnificația numelui lui Iosafat. Iosfat înseamnă *Yahwe a judecat*. Deci valea lui Iosafat ar însemna valea judecării și nu s-ar referi la un spațiu geografic. Totuși rămâne întrebarea: de ce Ioel folosește expresia valea lui Iosafat și nu spune pur și simplu valea judecării?

- Interpretarea geografică – În timpul domniei lui Iosafat Domnul a dat două mari biruințe împotriva vrăjmașilor poporului Domnului. Ambele biruințe sunt legate de o vale. Una din ele e prezentată în 2 Cronici cap.20. Aici valea lui Iosafat ar fi valea Beraca de la Sud de Betleem unde forțele lui Iosafat s-au adunat după nimicirea vrăjmașilor (2 Cronici 20:26):

13. Tot Iuda stătea în picioare înaintea Domnului, cu pruncii, nevestele și fiii lor.

14. Atunci Duhul Domnului a venit în mijlocul adunării peste Iahaziel, fiul lui Zaharia, fiul lui Benaia, fiul lui Ieiel, fiul lui Matania, levitul, dintre fiii lui Asaf.

15. Și Iahaziel a zis: „Ascultați, tot Iuda și locuitorii din Ierusalim, și tu, împărate Iosafat! Așa vă vorbește Domnul: „Nu vă temeți și nu vă înspăimântați dinaintea acestei mari mulțumi, căci nu voi veți lupta, ci Dumnezeu.

16. Mâine coborâți-vă împotriva lor. Ei se vor sui pe dealul Țiț, și-i veți găsi la capătul **văii**, în fața pustiului Ieruel.

17. Nu veți avea de luptat în lupta aceasta: așezați-vă, stați acolo și veți vedea izbăvirea pe care v-o va da Domnul. Iuda și Ierusalim, nu vă temeți și nu vă înspăimântați; mâine, ieșiți-le înaintea, și Domnul va fi cu voi!”

18. Iosafat s-a plecat cu fața la pământ, și tot Iuda și locuitorii Ierusalimului s-au aruncat înaintea Domnului să se închine înaintea Lui.

19. Leviții dintre fiii chehatiților și dintre fiii coreiților s-au sculat și au lăudat cu glas tare și puternic pe Domnul Dumnezeul lui Israel.

20. A doua zi, au pornit dis-de-diminează spre pustiul Tecoa. La plecarea lor, Iosafat a venit și a zis: „Ascultați-mă, Iuda și locuitorii Ierusalimului! Încredeți-vă în Domnul Dumnezeul vostru, și veți fi întăriți; încredeți-vă în prorocii Lui, și veți izbuti.”

21. Apoi, în învoire cu poporul, a numit niște cântăreți care, îmbrăcați cu podoabe sfinte și mergând înaintea oștirii, lăudau pe Domnul și ziceau: „Lăudați pe Domnul, căci îndurarea Lui ține în veac!”

22. **În clipa când au început cântările și laudele**, Domnul a pus o pândă împotriva **fiiilor lui Amon și ai lui Moab** și împotriva celor din muntele Seir, care veniseră împotriva lui Iuda. Și au fost bătuți.

23. Fiii lui Amon și ai lui Moab s-au aruncat asupra locuitorilor din muntele Seir ca să-i nimicească cu desăvârșire și să-i prăpădească. Și, după ce au isprăvit cu locuitorii din Seir, s-au ajutat unii pe alții să se nimicească.

24. Când a ajuns Iuda pe înălțimea de unde se zărește pustiul, s-au uitat înspre mulțime, și iată că ei erau niște trupuri moarte întinse pe pământ, și nimeni nu scăpase.

25. Iosafat și poporul său s-au dus să ia prăzile; au găsit printre trupuri multe bogății și lucruri scumpe și au luat atât de multe că n-au putut să le ducă pe toate. Trei zile au prădat, căci era multă pradă.

26. A patra zi, s-au strâns **în valea Beraca** unde au binecuvântat pe Domnul; de aceea au numit locul acesta valea Beraca (Binecuvântare), nume care i-a rămas până în ziua de azi.

27. Toți oamenii din Iuda și din Ierusalim, în frunte cu Iosafat, au plecat veseli și s-au întors la Ierusalim, căci Domnul îi umpluse de bucurie, izbăvindu-i de vrăjmașii lor.

28. Au intrat în Ierusalim și în Casa Domnului în sunete de lăute și de harpe și trâmbițe.

29. Groaza Domnului a apucat toate împărățiile celorlalte țări, când au auzit că Domnul luptase împotriva vrăjmașilor lui Israel.

30. Și împărăția lui Iosafat a fost liniștită, și Dumnezeuul lui i-a dat pace de jur împrejur.

- A doua mare biruință din timpul domniei lui Iosafat este relatată în 2 Împărați cap.3:

9. Împăratul lui Israel, împăratul lui Iuda și împăratul Edomului au plecat; și, după un drum de șapte zile, n-au avut apă pentru oștire și pentru vitele care veneau după ea.

10. Atunci împăratul lui Israel a zis: „Vai! Domnul a chemat pe acești trei împărați ca să-i dea pe mâinile Moabului!”

11. Dar Iosafat a zis: „Nu este aici niciun proroc al Domnului, prin care să putem întreba pe Domnul?” Unul din slujitorii împăratului lui Israel a răspuns: „Este aici Elisei, fiul lui Șafat, care turna apă în mâinile lui Ilie.”

12. Și Iosafat a zis: „Cuvântul Domnului este cu el.” Împăratul lui Israel, Iosafat și împăratul Edomului s-au coborât la el.

13. Elisei a zis împăratului lui Israel: „Ce am eu a face cu tine? Du-te la prorocii tatălui tău și

la prorociei mamei tale.” Și împăratul lui Israel i-a zis: „Nu! căci Domnul a chemat pe acești trei împărați ca să-i dea în mâinile Moabului!”

14. Elisei a zis: „Viu este Domnul oștirilor, al cărui slujitor sunt, că, dacă n-aș avea în vedere pe Iosafat, împăratul lui Iuda, pe tine nu te-aș băga deloc în seamă și nici nu m-aș uita la tine.

15. Acum aduceți-mi un cântăreț cu harpa.” Și pe când cânta cântărețul din harpă, mâna Domnului a fost peste Elisei.

16. Și a zis: „Așa vorbește Domnul: „Faceți gropi **în valea aceasta**, groapă lângă groapă!”

17. Căci așa vorbește Domnul: „Nu veți vedea vânt și nu veți vedea ploaie, dar totuși **valea aceasta se va umple de apă și veți bea voi, turmele voastre și vitele voastre.**”

18. Dar aceasta este puțin lucru înaintea Domnului. **El va da pe Moab în mâinile voastre;**

19. veți sfărâma toate cetățile întărite și toate cetățile alese, veți tăia toți copacii cei buni, veți astupa toate izvoarele de apă și veți strica cu pietre toate ogoarele cele mai bune.”

20. Și dimineața, în clipa când se aducea jertfa, iată că a venit apa de pe drumul Edomului și s-a umplut țara de apă.

21. Însă, toți moabiții, auzind că împărații se suie să lupte împotriva lor, au chemat pe toți cei în vârstă să poarte armele și mai mari chiar și au stat la hotar.

22. S-au sculat dis-de-dimineață și, când a strălucit soarele peste ape, moabiții au văzut în fața lor apele roșii ca sângele.

23. Ei au zis: „Este sânge! Împărații au scos sabia între ei, s-au tăiat unii pe alții; acum, la pradă, moabiți!”

24. Și au mers împotriva taberei lui Israel. Dar Israel s-a sculat și a bătut pe Moab, care a luat-o la fugă dinaintea lor. Au pătruns în țară și au bătut pe Moab.

25. Au sfărâmat cetățile, au aruncat fiecare piatră în toate ogoarele cele mai bune și le-au umplut cu pietre, au astupat toate izvoarele de apă și au tăiat toți copacii cei buni; prăștiașii au înconjurat și au bătut Chir-Hareset, din care n-au lăsat decât pietrele.

26. Împăratul Moabului, văzând că fusese înfrânt în luptă, a luat cu el șapte sute de oameni, care scoteau sabia, să-și croiască drum până la împăratul Edomului; dar n-au putut.

27. A luat atunci pe fiul său întâi născut, care trebuia să domnească în locul lui, și l-a adus ca

ardere de tot pe zid. Și o mare mânie a cuprins pe Israel, care s-a depărtat de împăratul Moabului și s-a întors în țară.

- Deși ambele biruințe se leagă de o vale, mai degrabă biruința relatată în 2 Cronici cap.20, cea împotriva Moabiților, Amoniților și Edomiților ar putea fi legată de pasajul din Ioel. Într-adevăr, acolo Domnul a dat o biruință fără ca să fi fost nevoie ca Israel să lupte. Așa va fi și la final. Asemenea biruințe în istoria lui Israel nu sunt frecvente. De obicei, Israel trebuia să lupte pentru ca Domnul să-i dea biruința. În câteva locuri, Israel nu este nevoit să lupte și efectiv stă și privește cum Domnul luptă pentru ei. Este vorba de nimicirea oștilor egiptene de la Marea Roșie, de nimicirea asirienilor din jurul Ierusalimului de pe vremea lui Ezechia și de această mare biruință de pe vremea lui Iosafat. Valea unde vrăjmașii lui Iuda s-au adunat împotriva poporului lui Dumnezeu a devenit o vale a judecății pentru ei, dar și o vale a biruinței și binecuvântării pentru Israel. Dar Zaharia ne spune că valea judecății nu va fi la Sud de Ierusalim, ci lângă Ierusalim, între Ierusalim și muntele măslinilor. Iată că și interpretarea geografică are o problemă.

Înclin să cred că valea lui Iosafat din Ioel nu este valea Beraca, ci o vale de lângă Ierusalim, dar în care Domnul va da o mare izbăvire ca cea din valea Beraca. Domnul se va lupta pentru poporul Său care literalmente doar va sta și va privi răsplătirea celor răi (Ps.91: 7-8). Astfel înțelegem de ce valea judecății de lângă Ierusalim nu este numită pur și simplu valea judecății, ci valea lui Iosafat. Este valea în care Domnul va judeca pe vrăjmașii Ierusalimului așa cum a judecat pe vrăjmașii lui Iosafat la/lângă valea Beraca. Reîntorcându-mă la aceste pasaje din Cronici și Împărați l-am redescoperit pe Iosafat. Mai ales 2 Cronici ne oferă atâtea detalii despre domnia lui Iosafat. Ce împărat excepțional. Cu toate acestea și inima sa a avut o fisură, o slăbiciune. Nu s-a putut detașa de regatul de Nord și a făcut tot felul de alianțe cu Ahab și cu fiul acestuia. Măcar că a fost muștrat de Domnul cu privire la faptul că se unește cu cel rău și că iubește pe cel care urăște pe Domnul, Iosafat tot s-a complăcut în această slăbiciune. Această slăbiciune era să-i aducă chiar moartea. Iosafat însă continuă alianțele. Merge până acolo încât se

încuscrește cu casa lui Ahab și-i dă fiului său de soție pe Atalia, fiica lui Ahab. Or, știm ce dezastru a adus Atalia și cum casa lui David a fost aproape nimicită de această urmașă a Izabelei. De ce a manifestat Iosafat această slăbiciune față de casa lui Ahab? Greu de explicat. Tragedia este că în ciuda marilor isprăvi ale credinței făcute de Iosafat, cel rău a profitat de această fisură a inimii sale pentru a încerca să nimicească efectiv casa lui David. Atenție deci la fisurile inimii. Marile fapte de credință rezolvă de la sine aceste slăbiciuni. Fiecare boală și slăbiciune trebuie tratată în parte. O vindecare într-un anumit domeniu nu produce în mod automat o vindecare în celelalte domenii. Fiecare boală în parte trebuie luată în serios și tratată cu cea mai mare atenție și responsabilitate.

În v.2, Domnul reproșează neamurilor că s-au atins de Israel și că a împărțit între ele țara Lui. Versetul vizează o judecată de la finalul istoriei. Cât de clar este acest verset asupra faptului că Israel va rămâne poporul Domnului și țara Canaan țara Domnului până la finalul istoriei. Perioada Bisericii nu anulează sau suspendă aceste realități. Mare curaj (și mare nebunie) asupra neamurilor care au avut curaj să se atingă de evrei sau să dețină teritorii din Israel și mai ales din Ierusalim. Tot pământul este al Domnului. Dar din tot pământul, Domnul a ales o singură țară ca țară a Sa, ca teritoriu pentru poporul Său. Acel pământ este deci proprietatea Domnului. Vai de cel care se atinge de țara Lui și de poporul Său, ne spune Ioel.

În v.3-7 Domnul reproșează neamurilor că au vândut pe copiii lui Israel (copiii Săi!) ca sclavi și că au luat aurul și argintul Domnului din Israel și Ierusalim și l-au dus în templele lor. Sunt referiri directe împotriva Tirului, Sidonului și Filistenilor. Desigur, ei reprezintă o parte din vecinii lui Israel. Și în general, de-a lungul istoriei, vecinii lui Israel au urât pe Israel și l-au lovit de nenumărate ori. Dar de ce sunt menționați doar acești vecini? De exemplu, în v.19 vor fi menționați edomiții și egiptenii. Ce aveau în comun Tirul, Sidonul și Filistia? Toți aceștia erau așezați pe coasta mării mediterane și erau nu doar centre importante de comerț, dar și centre de comerț cu sclavi. Aceste versete par a se referi nu doar la vremea finalului, ci la o judecată a Domnului pentru toată istoria popoarelor. Astfel putem deduce că în contextul robiei asiriene și babiloniene, multe bogății din Israel au fost luate de aceste popoare și mulți evrei au fost de asemenea luați pentru a fi vânduți ca sclavi. Sunt date care ne sugerează că numărul sclavilor din lumea greco-romană era mult mai mare decât cel al sclavilor din Orientul apropiat. Astfel,

sclavii erau vânduți mai ales spre Vest, adică spre Grecia și spre Roma. Sclavii mergeau spre acele zone pe calea apei, prin marea mediterană. Ori centrele comerciale cheie care intermediu acest comerț cu sclavi orientat spre Vest erau Tirul, Sidonul și cetățile Filistiei. Din această perspectivă, nu ne miră faptul că în v.6 sunt menționați și Grecii, ca cei cărora aceste cetăți au vândut pe evrei ca sclavi. Cele spuse mai sus și menționarea grecilor ne sugerează din nou că Ioel este mai degrabă o profetie târzie, post-exilică, decât una timpurie pre-exilică.

Este important de știut că în ebraica Vechiului Testament, termenul tradus ca Greci/ Grecia este IAVAN. Un termen asemănător este folosit de Homer în Iliada pentru a desemna popoarele care mai târziu aveau să împrumute numele lor Ioniei. Termenul de Iavan îl găsim în profețiile din Daniel cap.7-12, care în mod cert au în vedere pe Greci. Termenul de Iavan îl mai găsim în Ezechiel 27:13,19 când sunt descrise relațiile comerciale ale Tirului (*Iavanul, Tubalul și Meșecul făceau negoț cu tine: dădeau robi și unelte de aramă în schimbul mărfurilor tale* – observăm referirea la comerțul cu sclavi în dreptul lui Iavan). Iavan mai apare în celebrul pasaj din Isaia 66:19 (*...voi trimite pe cei care vor scăpa din Israel la Pul și la Lud...la Tubal și la Iavan...*). Nu putem aminti și versetul din Zaharia 9:13 pe care l-am comentat cu alte ocazii: *Căci Îmi încordez pe Iuda ca un arc și iau pe Efraim ca săgeata și voi scula pe copiii tăi, Sioane, împotriva copiilor tăi, **Grecio!** Te voi face ca sabia unui viteaz!* Remarcăm prezența Grecilor în destinul final al poporului ales. Cornul cel mic din Daniel se ridică din împărăția dominată de Căpetenia Greciei. Desigur, la vremea finalului nu trebuie să fie neapărat vorba de poporul grec, ci se poate avea în vedere o împărăție, un popor dominat de aceeași Căpetenie spirituală a Greciei.

În versetul 4b, Domnul insistă că judecarea celor care s-au atins de poporul ales va fi grabnică, iute. Acest lucru ne face să ne gândim că pasajul nu are în vedere doar judecata de la final, ci o judecată istorică a popoarelor care culminează cu cea de la final. După anul 586 d.H, urmează profețiile din a doua parte din Ezechiel care se adresează în special Egiptului, Tirului și Sidonului. Or, acestea au fost crunt pustiite doar după câțiva ani după anul 586 d.H. Dacă judecata popoarelor vrăjmașe lui Israel în anul 586 î/d/H a fost grabnică, judecata popoarelor vrăjmașe lui Israel la finalul istoriei va fi, se pare, și mai grabnică. Va mai trece un anumit timp între căderea Ierusalimului și momentul pedepsirii

neamurilor. Dar se pare că este vorba doar de câteva zile/săptămâni sau luni, și nu de câțiva ani. Oricum, având în vedere că anumite judecăți au fost amânate sute de ani, o judecată doar după câțiva ani de comiterea greșelii este o judecată grabnică. În contrast cu ritmul lent ce caracterizează tot planul divin, judecata neamurilor care se vor atinge de Israel la finalul istoriei va fi grabnică. În sfârșit, Dumnezeu se va grăbi!

În v.7 Dumnezeu promite că va ridica și implicit, va aduce înapoi din țară, pe evreii vânduți printre neamuri. Deci mântuirea nu este doar pentru evreii rămași în Sion, ci și pentru cei din diaspora. Poate că mântuirea va începe din Sion, dar se va revărsa către tot pământul. Faptele rele făcute împotriva lui Israel se vor întoarce înapoi asupra vrăjmașilor lui Israel. Astfel, cei care au vândut pe copiii lui Israel, vor vedea cum și fiii și fiicele lor sunt vânduți de Israel. Israel îi va vinde Sabeenilor, un neam îndepărtat. Cine ar fi Sabeenii? Ar fi trei variante:

- Aceștia ar fi locuitorii zonei din sudul peninsulei Arabe (Yemenul din ziua de azi), zonă unde domnea pe vremea lui Solomon împărțea din Seba.
- Vechi locuitori din zona Etiopiei, căci Etiopia și Saba sunt citate împreună în Isaia 43:3.
- Vechi locuitori din Nordul Arabiei căci în Iov 6:19 sunt citați împreună cu cetele din Tema.

Dumnezeu ține cont în dreptul fiecărui popor de toate relele pe care acestea le-au făcut împotriva lui Israel pentru ca exact acele rele să le întoarcă asupra lor. Această răzbunare a neamurilor se împlinește de-a lungul istoriei, culminează la vremea sfârșitului și continuă în eternitate.

În v.9-14 este o chemare a neamurilor în valea lui Iosafat, în valea judecății. Pasajul ne sugerează că neamurile vor fi strânse acolo prin duhurile de rătăcire, care le vor stârni împotriva lui Israel. Ele vor veni acolo de bunăvoie dar fără să știe că de fapt se adună să fie judecate. Chemarea este plină de ironie. Domnul cheamă pe neamuri acolo. Le invită la război, le îndeamnă să se războiască cu Domnul Însuși. Le învață cum să se îmbărbăteze, cum să se înarmeze și cum să se

pregătească pentru război. Domnul din ceruri râde de aceste neamuri. Căci ele se luptă împotriva Celui Preaînalt. Este ca și cum o furnică s-ar înarma să se lupte cu un elefant. Versetul 10 este foarte interesant, mai ales dacă îl citim în paralel cu alte două versete din Vechiul Testament:

Isaia 2:4 (Mica 4:3) și Zah.12:8	Ioel 3:10
<ul style="list-style-type: none"> • El (Mesia) va fi Judecătorul neamurilor, El va hotărî între un mare număr de popoare; așa încât din săbiile lor își vor făuri fiare de plug, și din sulițele lor cosoare: nici un popor nu va mai scoate sabia împotriva altuia, și nu vor mai învăța războiul. • În ziua aceea, Domnul va ocroti pe locuitorii Ierusalimului, așa că cel mai slab dintre ei va fi în ziua aceea ca David; și casa lui David va fi ca Dumnezeu, ca Îngerul Domnului înaintea lor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiarele plugurilor voastre prefăceți-le în săbii și cosoarele în sulițe! • Cel slab să zică: <i>Sunt tare!</i>

În lumina acestor două pasaje iornia din Ioel 3:10 devine și mai usturătoare. Exact înaintea instaurării păcii mondiale și a dezarmării tuturor neamurilor prin venirea lui Mesia, aceste neamuri sunt îndemnate către o înarmare totală în care să investească toate resursele țărilor lor. Apoi, expresia *cel slab să zică sunt tare!* trimite la izbăvirea miraculoasă a lui Israel descrisă atât de frumos în Zaharia 12. Dar neamurile din Ioel 3 nu vor avea parte de o izbăvire miraculoasă ci de o pedepsire miraculoasă! Aceste paralele ne sugerează că Ioel a fost scrisă după Isaia, și chiar după Zaharia – iată încă un argument care susține datarea târzie a cărții.

Deci dacă în cazul lui Israel înfrângerea se va transforma în cea mai strălucită victorie, pentru aceste neamuri biruința se va transforma în cea mai cumplită și rușinoasă pierdere. Finalul poveștii va schimba 100% raportul de forțe, înclinarea balanței. În v.13 judecarea acestor neamuri este prezentată sub forma unui seceriș. Iată că metafora secerișului nu înseamnă doar recoltă, belșug, mântuire. Ea poate să însemne și judecată, la fel ca și metafora teascului de vin. În v.13 găsim și o trimitere la teascul cu vin, căci LINURLE sunt vase de lemn în care se adună și se storc strugurii. În Mica 4:12 judecata neamurilor din jurul Ierusalimului este prezentată tot sub forma unui seceriș. În Isaia 63:3 judecata neamurilor este descrisă prin imaginea teascului cu vin. În Noul Testament, în pilda neghinei (vezi Matei 13), sfârșitul veacului prezentat ca un seceriș. Acest seceriș va aduce judecata pentru cei răi (neghina) dar și mântuire pentru cei neprihăniți (sămânța bună). Deci dacă imaginea secerișului se poate referi atât la judecată cât și la mântuire, imaginea teascului pentru struguri pare a se referi doar la aspectul judecății (vezi și Plângeri 3:15). În acest context este util să ne aducem aminte de pasajul din Apocalips 14:

14. Apoi m-am uitat și iată un nor alb; și pe nor ședea Cineva care semăna cu un fiu al omului; pe cap avea o cunună de aur, iar în mână, o seceră ascuțită.

15. Și un alt înger a ieșit din Templu și striga cu glas tare Celui ce ședea pe nor: „Pune secera Ta și seceră, pentru că a venit ceasul să seceri, **și secerișul pământului este copt.**”

16. Atunci Cel ce ședea pe nor și-a aruncat secera pe pământ. **Și pământul a fost secerat.**

17. Și din Templul care este în cer a ieșit **un alt înger** care avea și el **un cosor ascuțit.**

18. Și un alt înger, care avea stăpânire asupra focului, a ieșit din altar și a strigat cu glas tare către cel ce avea cosorul cel ascuțit: „Pune cosorul tău cel ascuțit și **culege strugurii viei pământului, căci strugurii ei sunt copti.**”

19. Și îngerul și-a aruncat cosorul pe pământ, a cules via pământului și a aruncat strugurii **în teascul cel mare al mâniei lui Dumnezeu.**

20. **Și teascul a fost călcat în picioare afară din cetate;** și din teasc a ieșit sânge, până la zăbalele cailor, pe o întindere de o mie șase sute de stadii.

În Apocalipsa 14 imaginea teascului se referă clar la actul judecății. Teascul e călcat **afară din cetate**. Imaginea corespunde cu judecarea de la final a neamurilor

din jurul *Ierusalimului* despre care vorbesc așa de mulți profeți. Însă cu privire la secerișul din Apoc.14 păreri sunt împărțite. Unii o consideră tot o imagine a judecății ca în Ioel cap.3, alții consideră că este o imagine a mântuirii care ar putea coresponde chiar răpirii Bisericii. E înțelept să luăm în calcul ambele variante. Oricum ambele imagini din Apoc.14 insistă că rodul pământului este COPT și astfel este momentul potrivit, propice, pentru seceriș și pentru teasc, pentru judecată, și eventual și mântuire. Deci judecata și mântuirea finală vor veni doar când secerișul pământului va fi copt. Pe acest lucru insistă și pilda neghinei din Matei cap.13. Cum am comentat și în prima parte a cărții Ioel finalul veacului acestuia nu poate avea loc oricând. El va avea loc doar când secerișul este copt. Pilda neghinei insistă că secerișul nu poate avea loc mai înainte ca nu cumva smulgând neghina să se smulgă și grâul împreună cu ea. Pare evident că Mântuitorul nu are în vedere doar o judecată a indivizilor/persoanelor, ci și o judecată a popoarelor așa cum va explica mai târziu în Matei 25. Căci destinul fiecărui om în parte se va clarifica pâna la finalul vieții sale, final care pentru cei mai mulți oameni a fost deja consumat cu mult înainte de secerișul final. Dar dacă vorbim despre destinul unui popor, atunci lucrurile stau diferit. Destinul unui om se clarifică în maxim un secol. Dar pentru destinul unui popor e nevoie de mii de ani. Dumnezeu va aștepta deci până când secerișul popoarelor va fi copt. De-abia atunci va avea loc sfârșitul acestui veac rău. Și tocmai pentru că secerișul va avea loc în momentul potrivit va fi posibilă instaurarea împărăției păcii din mia de ani.

În v.14 apare din nou conceptul de zi a Domnului. Acest concept străbate întreaga carte. De fapt cap.3 a început să explice ce se va întâmpla în misterioasa zi a Domnului pomenită la finalul cap.2. Versetul 3:14 ne aduce aminte de unde am plecat. Ziua Domnului se va manifesta în valea lui Iosafat acolo unde sunt adunate neamurile vrăjmașe lui Israel. V.15 ne aduce aminte și de evenimentul întunecării astrelor care precede ziua Domnului. Este ocazie să revenim puțin asupra acestor semne cerești. Se referă ele la eclipsele de soare și de lună? Într-adevăr, în atichitate orice eclipsă de soare sau de lună înfiora o întreagă națiune și anunța de obicei o mare nenorocire. Pentru unele popoare soarele și luna, stelele, semnificau zei. Astfel o întunecare a astrelor însemna o smerire a zeilor ca în timpul urgiei a 9-a din Egipt când Yahwe l-a făcut de ocară pe zeul Ra. Va folosi Dumnezeu acest limbaj al antichității pentru a comunica neamurilor că ziua Domnului este foarte

aproape? În cele din urmă au tot fost eclipse de soare și lună după care nu s-a întâmplat nimic spectaculos. În zilele noastre descoperirile științifice au confirmat că Vechiul Testament avea dreptate atunci când afirma că aștrii nu sunt zei, ci doar corpuri luminoase făcute de Dumnezeu pentru a arăta oamenilor vremurile și anii, și că toate celelalte religii s-au înșelat amarnic. Trecem repede peste acest aspect. Uităm că toate popoarele și religiile lumii considerau aștrii zei, și că doar Vechiul Testament a spus că nu sunt zei. Concepția iudaismului părea o nebunie în ochii majorității. Dar acum popoarele civilizate dau dreptate Bibliei. Deci în zilele noastre, eclipsa de soare sau de lună nu mai are aceeași semnificație pentru neamuri ca în atnichitate. Atunci ce relevanță mai au astfel de semne cerești? În Matei 24 am găsit un indiciu important: nu atât eclipsa în sine, cât faptul că eclipsa are loc exact după pustiirea Ierusalimului va reprezenta de fapt semnul ce va anunța sfârșitul. Desigur poate fi vorba și de fenomene cerești nemaiîntâlnite care nu vor putea fi nici prevăzute, nici explicate de oamenii de știință, și care astfel vor șoca chiar neamurile civilizate.

În v.13 Domnul denunță răutatea neamurilor. E prima dată în cartea Ioel când este folosit un termen legat de *păcat*, *fărădelege*. Și acest termen nu este folosit în dreptul lui Israel ci în dreptul neamurilor. De asemenea în cap.3 a mai fost folosit termenul de JUDECATĂ, dar tot în dreptul neamurilor. Practic până la finalul cărții nici termenul de *păcat*, nici cel de *judecată* nu va fi folosit cu privire la Israel. Dar în dreptul neamurilor va mai fi condamnată *sâlnicia lor* și *sângele* pe care l-au vărsat în Israel (vezi Ioel 3:19,21). Este un fapt inedit în profețiile veterotestamentare ca termenii de *judecată* și *păcat* să nu fie folosiți deloc în dreptul lui Israel. Toți ceilalți profeți vorbesc deschis despre curvia, idolatria, necredința lui Israel. Unii profeți insistă chiar foarte mult asupra fărădelegilor lui Iuda care sunt descrise în amănunt și sub tot felul de metafore. De ce această schimbare majoră de tonalitate în cartea Ioel? Observăm că denunțarea păcatelor lui Israel în profeții pare mai accentuată în cărțile scrise ÎNAINTE de anul 586 î.d.H. Într-adevăr după anul 586 î.d.H observăm o schimbare de tonalitate chiar din cartea Plângerilor lui Ieremia. Apoi, în Hagai și Zaharia, deși încă este denunțat în mod direct păcatul lui Israel, tonul este mai blând ca cel folosit în cărți ca Ieremia, Ezechiel, Osea. Mai observăm că în măsura în care profeția este scrisă cu puțin timp înainte de anul 722 (Osea) sau anul 586 (Ieremia, Ezechiel), denunțarea

păcatelor lui Israel este mai directă, mai accentuată, mai aspră. Dintre profeții post-exilici, Maleahi pare a fi mai asupru decât Hagai și Zaharia. Chiar și aceste observații ne sugerează că Ioel ar fi un profet post-exilic. Însă tonalitatea sa este mai blândă chiar față de cei trei profeți post-exilici menționați mai sus. Chiar în Plângeri păcatul Ierusalimului este menționat în mod direct măcar o dată în fiecare capitol. Și în cartea Plângeri am fost topiți de blândețea cu care Ieremia se apropia de rana Ierusalimului. Și am înțeles și de ce: era vorba de un Ierusalim zdrobit de tot în ziua mâniei lui Dumnezeu. Dar în contextul cărții Ioel este vorba de un Ierusalim înainte de a fi pustiit. Deci nu putem folosi argumentația din Plângeri pentru a explica blândețea lui Ioel. Atunci cum s-ar explica aceasta? Prin faptul că este vorba de un Israel cu puțin timp înainte de căința finală. Nu va mai fi ca în anul 586 î.d.H sau în anul 70 d.H când pustiirea Ierusalimului a fost urmată de o perioadă îndelungată de robie, umilință, de împietrire din partea lui Israel și tăcere din partea Domnului. Pustiirea Ierusalimului va fi urmată de căința finală a lui Israel care va avea ca rod vindecarea pentru totdeauna a lui Israel. De aceea și sentimentele Domnului față de Israel sunt diferite ca cele dinainte de anul 586 î.d.H. În cartea Ieremia ne-am speriat în special de cap.15 unde Dumnezeu nici măcar nu mai poate suporta să audă o mijlocire în favoarea lui Israel. Astfel că îi interzice lui Ieremia să mijlocească și este atât de supărat pe Ieremia că mai mijlocește încât este aproape gata să-l lepede și pe Ieremia pe motivul că acesta continua să mijlocească. Înaintea anului 70 d.H nu mai găsim interdicția de a mijloci pentru Israel dar vedem că Israel rămâne în împietrire iar tăcerea lui Dumnezeu față de el persistă. Dar înainte de ultima pustiire a Ierusalimului, deja sentimentele Domnului pentru Israel sunt diferite. În cele din urmă vindecarea nu poate izvorî decât dintr-un Israel mai puțin împietrit. Chiar dacă el este încă împietrit, chiar dacă va fi nevoie de o ultimă operație foarte adâncă, totuși intervenția va da un rod uluitor: Israel vindecat pentru totdeauna. În mod cert au fost îndepărtate tone de piatră de pe inima lui Israel. S-a ajuns de fapt la ultimul strat. Ultima operație va îndepărta și ultimul strat. Și tocmai pentru că a rămas doar acest ultim strat, atitudinea lui Yahwe față de Israel este blândă și îngăduitoare și e atât de diferită față de cea din Ieremia cap.15. Vindecarea lui Israel nu mai ține de un viitor foarte îndepărtat, ci mai e vorba de câteva săptămâni sau luni. În comparația cu miile de ani care s-au scurs deja aceste luni vor trece cu mare repeziciune. Cred că în acest context ne ajută tabloul din Genesa care ne descrie

reîntâlnirea lui Iosif cu frații lui. Pasajul insistă pe atitudinea lui Iosif față de frații lui. Vedem că Iosif i-a iertat deja, și de-abia așteaptă să li se facă cunoscut pentru a-i putea salva. Iosif e copleșit de emoția revederii. Nu vedem vreo luptă cu ura sau dorința de răzbunare. Nu vedem nici răceală sau indiferență din parte sa. Iosif se luptă cu greu pentru a amâna momentul descoperirii adevăratei sale identități. În mod cert sentimentele sale față de frații lui sunt calde și luminoase. Dar nu la fel a fost în momentul în care la vârsta de 17 ani a fost șocat de ura fraților lui față de el. Rana care a fost făcută în adâncul inimii tânărului Iosif a fost atât de mare. Oare cât timp s-a luptat Iosif cu durerea, cu de ce-urile, cu ura, cu dorința de răzbunare? Știm că de-abia după 30 ani când a născut primul fiu l-a numit pe acesta Manase (Uitare), *căci Dumnezeu m-a făcut să uit toate necazurile și toată casa tatălui meu.* (Gen.41:51). Deci au fost nevoie peste 13 ani de zile ca Iosif să poată uita, adică să se desprindă emoțional de trecut, să depășească din punct de vedere afectiv trauma prin care a trecut. Apoi când se naște al doilea fiu, îl numește Efraim (Rodire), *căci Dumnezeu m-a făcut roditor în țara întristării mele* (Gen.41:52). De-abia după nașterea celui de al doilea fiu îl vedem pe Iosif capabil să își asume un destin nou, detașat de traumele trecutului. Acum viața capătă un sens, se bucură de fericire și împlinire. Nu doar că s-a desprins de viața din trecut, dar și-a putut asuma o viață nouă și fericită. Cei doi copii i se nasc la începutul celor 7 ani de belșug. Dar după ce trec acești 7 ani, încep cei 7 ani de foamete, iar reîntâlnirea cu frații săi are loc la începutul celor 7 ani de foamete, iar Iosif se descoperă fraților lui după ce au trecut doi ani de foamete (Gen.45:6). Deci se reîntâlnește cu ei în jurul vârstei de 38 de ani și li se descoperă când are 39 de ani (adică după 22 de ani după ce a fost vândut). Procesul vindecării inimii lui Iosif este lent și dificil. El are nevoie de 13 ani ca să uite și să se poată detașa de trecut. Apoi după încă vreo 3 ani își poate asuma un destin nou, o viață nouă. Dar pe la finalul anilor de belșug și la începutul anilor de foamete el începe să lege viața cea nouă din Egipt de viața trecută din Canaan. Înțelege că destinul nou din Egipt nu poate fi separat de trecutul din Canaan. Da, a fost nevoie să se rupă o perioadă de acel trecut pentru a putea începe o viață nouă. Dar acum începe să reconecteze această viață nouă de acel trecut dureros. Începe să înțeleagă planul lui Dumnezeu, și că rostul misiunii sale din Egipt nu este să aducă rod doar printre neamuri, ci într-un final să aducă salvare și familiei sale pentru ca sămânța lor să li se păstreze vie și Dumnezeu să împlinească ce a promis lui Avraam. Astfel că atunci când se descoperă fraților săi el le poate

explica că de fapt Dumnezeu l-a trimis în Egipt ca să-i poată salva (vezi Genesa 45:1-15). Iosif și-a amintit desigur și visele pe care le-a avut când era tânăr. Și cred că el a înțeles din acele vise că frații lui se vor vindeca și doar astfel va fi posibilă reconcilierea. Și el poate intui că în tot acest timp Dumnezeu nu a lucrat doar la inima sa pentru a i-o vindeca și mângâia printre neamuri, ci și la inima fraților lui pentru a o despietri. Și este adevărat faptul că atunci când se reîntâlnesc, deși vindecarea nu este încă definitivă în inima fraților lui, ea este aproape de vindecare și multă piatră s-a dat între timp de pe inima lor, prin greutățile vieții. Exemplul cel mai grăitor este evoluția lui Iuda. Iuda e prezentat în Genesa ca studiu de caz, dar Domnul a lucrat în mod asemănător și la inima celorlalți frați. Toți au fost sub mânia lui Dumnezeu pentru că l-au vândut pe Iosif. Astfel că necazurile și durerile îi urmăresc în permanență. Iuda părăsește pe frații lui. Se căsătorește cu canaanita Șua și are 3 fii: Er, Onan și Șela. Primii doi au fost omorâți de Domnul. Iuda înțelege ce se întâmplă și de aceea îi este teamă să i-o dea pe Tamar și lui Șela. Apoi moare soția lui Iuda. Apoi Iuda e păcălit de Tamar cu care face doi copii. Oricum, destinul lui Iuda e cumplit. Durerea pe care el i-a provocat-o tatălui său se întoarce întreit împotriva lui: îi mor doi fii, îi moare și soția, ajunge în acea situație jenantă cu Tamar care-l înșeală la fel cum el l-a înșelat pe tatăl său când i-a spus că Iosif a murit. Toate aceste expresii îi arată lui Iuda că este sub mânia divină din pricina a ceea ce a făcut el lui Iosif. Prin aceste pedepse piatra de pe inima sa e zdrobită. Inima i se smerește. Ca drept dovadă recunoaște că el s-a culcat cu Tamar și că toate acestea s-au întâmplat doar din pricina lui. De-abia după ce trece prin aceste zdrobiri, Domnul orchestrează reîntâlnirea lui Iuda cu Iosif. Iosif vrea să-i testeze. Or, tocmai prin acel test desăvârșește vindecarea din inima fraților lui și îndepărtează ultima piatră de pe inima lor. Dar deja în timpul ultimei pedepse, inima lui Iosif este binevoitoare față de frații lui. Îi pedepsește cu strângere de inimă, și de-abia se abține să nu plângă. Oare nu este inima lui Iosif o oglindă pentru ce va simți Dumnezeu față de Israel în timpul ultimei lor pedepse? Nici pe departe nu va fi vorba de sentimentele din Ieremia cap.15. Desigur, Dumnezeu nu este un om ca Iosif și inima lui Iosif surprinde doar în parte complexitatea sentimentelor divine. Mânia Sa va fi reală împotriva păcatelor lui Israel. Dar nu va fi la fel de intensă ca în Ieremia 15. În Ieremia 15 e vorba de o generație din Israel ce se află într-o împietrire iremediabilă. La final va fi vorba de o generație din Israel care mai are doar un pas până la vindecarea totală. Domnul vede adâncurile

inimii și poate face diferența dintr-o inimă împietrită iremediabil și o inimă încă împietrită, dar care se va despietri peste puțin timp. Iar cartea Ioel ne confirmă că nu greșim când facem o paralelă între ce simțea Iosif față de frații lui în timpul ultimei lor pedepse, și ce va simți Dumnezeu față de Israel la vremea ulimei sale pustiiri. De fapt aceasta pare să fie contribuția cea mai importantă a cărții lui Ioel la revelația veterotestamentară. El este UNIC între profeți prin blândețea cu care cheamă pe Israel la pocăință. Ioel ne descoperă sentimentele de bunăvoință ale Domnului față de Israel în vremea finalului. Între vânzarea lui Iosif și începerea anilor de foamete au trecut 20 de ani. Ne dăm seama că au trecut 20 de ani și între despărțirea lui Iuda de frații lui și reîntoarcerea lui Iuda în casa tatălui său. Traseul lui Iuda seamănă atât de bine cu traseul lui Israel din acești 2000 de ani. Lumina lui Mesia s-a dus la Neamuri, iar Israel a trecut prin chinuri cumplite. Ce a făcut Israel lui Isus i s-a întors înapoi. Dar acum iată că Israel s-a reîntors în țară. În mod cert cei 2000 de ani de necezuri nu s-au scurs fără rod. Multă piatră a fost îndepărtată de pe inima sa. Să sperăm că a mai rămas doar un ultim strat. Să sperăm că mesajul cărții Ioel este de fapt de-abia astăzi actual, și că azi sentimentele lui Yahwe față de necredinciosul Israel s-au schimbat în bine. Sunt mai favorabile iar mânia este mai puțin intensă. Chiar prezența lor în țară și recucerirea Ierusalimului și diminuarea semnificativă a prigonirii evreilor după al doilea război mondial ne arată bunăvoința și îndurarea lui Yahwe față de poporul Său. Ne-am speriat de ce simțea Domnul față de Israel în perioada lui Ieremia. Ne bucurăm să întrezărim că astăzi simte ceva apropiat de realitatea blândeții desăvârșite din cartea Ioel. Îmi este din ce în ce mai clar că Ioel este un profet post-exilic, și un profet târziu, alături de Hagai, Zaharia și Maleahi. Și intuim că acest ton plin de blândețe se manifestă în special față de acea rămășiță care se va întoarce la final. Cealaltă parte din popor va muri sub mânia divină. Dar rămășița va fi mântuită. Domnul cunoaște bine această rămășiță chiar dacă acum ea zace încă în împietrire. Spre ea Domnul privește cu bunăvoința cu care privea Iosif pe frații săi aproape să fie vindecați. Dar Iosif a trebuit să fie trimis în Egipt pentru a putea apoi mântui pe ai Săi. Misiunea sa printre neamuri a fost parte necesară a procesului mântuirii casei lui Iacov. Pe de o parte, acolo între neamuri inima sa a fost mângâiată, iar pe de altă parte acolo a adunat resursele de hrană care aveau să izbăvească pe Israel. Dar cum translatăm aceste lucruri în inima lui Mesia? Oare rodul Evangheliei printre Neamuri a adus în inima lui Mesia mângâierea de care El avea nevoie? Oare inima lui Mesia mai avea

nevoie de mângâiere după înviere? Isaia 53 ne sugerează că da. După înviere putea vedea rodul jertfei Sale și să Se învioreze. Dar acest rod nu era încă în via lui Israel, ci era printre neamuri. Dar ca rodul să fie un rod al jertfei Sale era nevoie ca acei dintre neamuri care au crezut în El să beneficieze de o mântuire specială, ca cea promisă lui Israel. Iată de ce, cei dintre neamuri care cred în Mesia sunt altoiți în măslin, devin cetățeni ai Casei și devin parte din Israelul lui Dumnezeu. Cred că doar așa puteau reprezenta o mângâiere pentru Cel care aștepta un rod special în via lui Israel. Și acum pare momentul potrivit să subliniem că tot Vechiul Testament vorbește cât se poate de clar de o mântuire privilegiată a lui Israel, atât pe acest pământ cât și în eternitate. Și neamurile pot intra în Împărăția cerească, dar nu ca statut de soție a lui Yahwe. Or Israelul are acest statut și în veacul de acum și în cel viitor. Nu doar că Israel beneficiază acum de o revelație specială, și de minunate privilegii. Aceste privilegii, ne spun profeții, continuă în mia de ani, în eternitate și pe pământul și cerul cel nou. În cele din urmă Israel a fost femeia-popor care a devenit ținta atacurilor Balaurului. Nici un popor nu a fost pus ca Israel în bătaia puștii celui rău. Privilegiile sunt generate și de o alegere suverană a lui Dumnezeu, dar și de încercările și suferințele prin care trece cel ales de Dumnezeu. Or marea minune de care Pavel ne tot vorbește în Noul Testament este că în această perioadă misterioasă între prima și a doua venire a lui Mesia pentru ai Săi, acei dintre neamuri care cred în El, vor beneficia de acea mântuire specială, de acele privilegii promise doar lui Israel. Și la fel ca și Israel, și ei sunt puși în bătaia puștii celui rău și au parte de atâtea încercări. Deci deducem că cei dintre neamuri mântuiți în Vechiul Testament sau în mia de ani, nu vor beneficia de aceste privilegii speciale, nu vor face parte din soția Mielului. Poate de aceea în Apoc.22 găsim atât Noul Ierusalim cât și Neamurile care vor aduce slava lor în el. Noul Ierusalim ar fi format din evreii mântuiți și din creștinii din Biserica dintre neamuri, iar Neamurile ar fi reprezentate de toți cei dintre neamuri care au fost mântuiți într-o altă perioadă decât perioada Bisericii și/sau într-un alt mod decât prin credința în Isus Hristos. Acum înțelegem și mai bine cât de mare este taina pe care o proclamă Pavel în cartea Efeseni, cât și ce mare privilegiu ni se face nouă, celor care în perioada împietririi lui Israel, credem în Isus Hristos:

Capitolul 2

1. Voi erați morți în greșelile și în păcatele voastre

2. în care trăiați odinioară, după mersul lumii acesteia, după domnul puterii văzduhului, a duhului care lucrează acum în fiii neascultării.
3. Între ei eram și noi toți odinioară, când trăiam în poftele firii noastre pământești, când făceam voile firii pământești și ale gândurilor noastre și eram din fire copii ai mâniei, ca și ceilalți.
4. Dar Dumnezeu, care este bogat în îndurare, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit,
5. măcar că eram morți în greșelile noastre, ne-a adus la viață împreună cu Hristos (prin har sunteți mântuiți).
6. El ne-a înviat împreună și ne-a pus să ședem împreună în locurile cerești, în Hristos Isus,
7. ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăție a harului Său, în bunătatea Lui față de noi în Hristos Isus.
8. Căci prin har ați fost mântuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu.
9. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni.
10. Căci noi suntem lucrarea Lui și am fost zidiți în Hristos Isus pentru faptele bune pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele.
11. De aceea, voi, care altădată erați Neamuri din naștere, numiți netăiați împrejur de către aceia care se cheamă tăiați împrejur, și care sunt tăiați împrejur în trup de mâna omului:
12. aduceți-vă aminte că în vremea aceea erați **fără Hristos, fără drept de cetățenie în Israel, străini de legămintele făgăduinței, fără nădejde și fără Dumnezeu în lume.**
13. **Dar acum, în Hristos Isus**, voi, care odinioară erați depărtați, ați fost apropiați prin sângele lui Hristos.
14. Căci El este pacea noastră care **din doi a făcut unul** și a surpat zidul de la mijloc care-i despărțea,
15. și, în trupul Lui, a înlăturat vrăjmășia dintre ei, Legea poruncilor, în orânduirile ei, ca să facă pe cei doi să fie în El însuși **un singur om nou**, făcând astfel pace;
16. și a împăcat pe cei doi cu Dumnezeu într-un singur trup, prin cruce, prin care a nimicit vrăjmășia.

17. El a venit astfel să aducă vestea bună a păcii vouă, celor ce erați departe, și pace celor ce erau aproape.
18. Căci, prin El, și unii și alții avem intrare la Tatăl, într-un Duh.
19. Așadar, voi nu mai sunteți nici străini, nici oaspeți ai casei, **ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții, oameni din casa lui Dumnezeu,**
20. fiind zidiți pe temelia apostolilor și prorocilor, piatra din capul unghiului fiind Isus Hristos.
21. În El toată clădirea, bine încheșată, crește ca să fie un Templu sfânt în Domnul.
22. Și prin El și voi sunteți zidiți împreună, ca să fiți un locaș al lui Dumnezeu, prin Duhul.

Capitolul 3

1. Iată de ce eu, Pavel, întemnițatul lui Isus Hristos pentru voi, Neamurilor...
2. (Dacă cel puțin ați auzit de isprăvnicia harului lui Dumnezeu care mi-a fost dată față de voi.
3. **Prin descoperire dumnezeiască** am luat cunoștință de **taina aceasta** despre care v-am scris în puține cuvinte.
4. Citindu-le, vă puteți închipui priceperea pe care o am eu despre taina lui Hristos,
5. ***care n-a fost făcută cunoscut fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul cum a fost descoperită acum sfinților apostoli și proroci ai lui Hristos, prin Duhul.***
6. **Că, adică, Neamurile sunt împreună moștenitoare cu noi, alcătuiesc un singur trup cu noi și iau parte cu noi la aceeași făgăduință în Hristos Isus,** prin Evanghelia aceea,
7. al cărei slujitor am fost făcut eu, după darul harului lui Dumnezeu dat mie prin lucrarea puterii Lui.
8. Da, mie, care sunt cel mai neînsemnat dintre toți sfinții, mi-a fost dat harul acesta să vestesc Neamurilor bogățiile nepătrunse ale lui Hristos
9. și să pun în lumină înaintea tuturor care este isprăvnicia acestei taine, ascunse din veacuri în Dumnezeu, care a făcut toate lucrurile;
10. pentru ca domniile și stăpânirile din locurile cerești să cunoască **azi, prin Biserică,** înțelepciunea nespus de felurită a lui Dumnezeu,
11. după planul veșnic pe care l-a făcut în Hristos Isus, Domnul nostru.

12. În El avem, prin credința în El, slobozenia și apropierea de Dumnezeu cu încredere.

13. Vă rog iarăși să nu vă pierdeți cumpătul din pricina necazurilor mele pentru voi.

De aceea în Biserică evreii creștinii nu au un statut special față de cei creștini dintre neamuri. Dar în mia de ani se pare că diferența dintre Israel și Neamurile mântuite va fi din nou ridicată în picioare. Toți profeții ne vestesc statul special pe care îl va avea Israel în mia de ani. În Israel nici unul nu va mai învăța pe fratele său zicând: *cunoaște pe Domnul!* Dar neamurile vor veni la Ierusalim să învețe de la evrei să-L cunoască pe Domnul! Deci reiese că privilegiul altoirii în măslin s-ar aplica doar creștinilor dintre neamuri din perioada Bisericii. Prin altoirea lor în măslinul cel bun, Mesia poate degusta rodul căinței finale a lui Israel. În același timp Israel nu va fi mântuit printr-un har independent de cel arătat bisericii dintre Neamuri. După cum frații lui Iosif au fost mântuiți prin resursele adunate de Iosif printre neamuri, la fel Israel va fi mântuit prin îndurarea arătată de Dumnezeu Bisericii dintre Neamuri. Se pare deci că prin Lumina Bisericii printre Neamuri Domnul a lucrat în continuare în istorie pentru vindecarea lui Israel și că tot prin această Lumină va despietri la final pe Israel, căci este scris:

25. Fraților, pentru ca să nu vă socotiți singuri înțelepți, nu vreau să nu știți taina aceasta: o parte din Israel a căzut într-o împietrire care va ține până va intra numărul deplin al Neamurilor.

26. Și atunci tot Israelul va fi mântuit, după cum este scris: „Izbăvitorul va veni din Sion și va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov.

27. Acesta va fi legământul pe care-l voi face cu ei, când le voi șterge păcatele.”

28. În ce privește Evanghelia, **ei sunt vrăjmași, și aceasta spre binele vostru;** dar în ce privește alegerea, sunt iubiți, din pricina părinților lor.

29. Căci lui Dumnezeu nu-I pare rău de darurile și de chemarea făcută.

30. După cum voi odinioară n-ați ascultat de Dumnezeu, și după cum, prin neascultarea lor, ați căpătat îndurare acum,

31. tot așa, ei acum n-au ascultat, ***pentru ca, prin îndurarea arătată vouă, să capete și ei îndurare.***

32. Fiindcă Dumnezeu a închis pe toți oamenii în neascultare, ca să aibă îndurare de toți.

33. O, adâncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui și cât de neînțelese sunt căile Lui!

Ei vor căpăta îndurare prin îndurarea arătată nouă. Se va întâmpla la fel cum frații lui Iosif au fost mântuiți prin resursele date neamurilor prin Iosif. Acum parcă înțelegem mai bine expresia: *ei sunt vrăjmași, spre binele nostru*. Căci dacă ei primeau pe Meisa, Neamurile puteau fi mântuite tot prin Mesia cum anunță toți profeții, dar în nici un caz nu ar fi beneficiat de acea mântuire specială promisă doar lui Israel. Dar pentru că Israel a respins pe Mesia, s-a deschis UNORA dintre neamuri posibilitatea de a intra în privilegiile lui Israel. Și e vorba doar de aceia dintre neamuri care cred în Isus în perioada în care Israel este împietrit. Căci dacă și neamurile din Vechiul Testament și cele din mia de ani care intră în mântuire se bucură de aceleași privilegii ca Israelul atunci logica argumentației lui Pavel devine absurdă. Ar reieși că chiar dacă ei nu erau vrăjmași Evangheliei, oricum neamurile primeau privilegiile lui Israel. Dar dacă doar cei care cred în Isus în perioada Bisericii primesc aceste privilegii, afirmațiile lui Pavel din Romani 11 capătă sens.

Revenim la alte pasaje din Romani 11:

11. Întreb, dar: „S-au poticnit ei ca să cadă?” Nicidecum! Ci, prin alunecarea lor, **s-a făcut cu putință mântuirea Neamurilor**, ca să facă pe Israel gelos;

12. dacă deci alunecarea lor a fost **o bogăție pentru lume**, și paguba lor a fost **o bogăție pentru Neamuri**, ce va fi plinătatea întoarcerii lor?

13. V-o spun vouă, Neamurilor: „Întrucât sunt apostol al Neamurilor, îmi slăvesc slujba mea

14. și caut ca, dacă este cu putință, să stârnesc gelozia celor din neamul meu și să mântuiesc pe unii din ei.

15. Căci, dacă lepădarea lor a adus **împăcarea lumii**, ce va fi primirea lor din nou, decât viață din morți?

Am discutat cu alte ocazii că ispășirea păcatului putea fi făcută de Isus fără a fi respins de Israel. Deci în discuție nu este ispășirea păcatului. În ce privește mântuirea neamurilor (în sensul de iertare) ea ar fi fost posibilă chiar dacă Israel recunoștea pe Mesia. Căci Mesia ar fi ispășit oricum păcatul întregii lumi și ar fi chemat apoi prin Israel toate neamurile în această mântuire cum vestesc toți

profeții. Însuși Pavel spune că pocăința lui Israel nu va micșora harul din lume ci dimpotrivă îl va amplifica. Atunci cum poate afirma el că lepădarea lor a făcut cu putință mântuirea neamurilor? La nivelul de înțelegere pe care îl am acum, această afirmație ar putea avea sens doar dacă termenul de mântuire folosit de Pavel în aceste versete se referă tocmai la acea mântuire SPECIALĂ promisă lui Israel. Căci este o mare diferență între a fi mântuit ca rob a lui Yahwe și în a fi mântuit ca soție a lui Yahwe! Ei bine, doar prin lepădarea lor s-a putut deschide această paranteză misterioasă în care unii dintre neamuri să fie altoiți în măslin. Lepădarea lor a adus pentru unii dintre neamuri aceste privilegii. Atunci întoarcerea lor va îndepărta pe neamuri de aceste privilegii? Se pare că da, dar va aduce vindecarea tuturor neamurilor și restaurarea creației. Deci impactul harului asupra popoarelor va fi mai mare! Pavel nu insistă pe mângierea lui Mesia prin rodul dintre Neamuri, ci pe scopul de a-l face pe Israel gelos. Gelozia lui Israel nu putea fi stârnită printr-o mântuire a neamurilor ca cea din vechime, mântuire ce rămânea departe de privilegiile măslinului evreiesc. Era nevoie de altoirea neamurilor în măslin, de dăruirea acestor privilegii celor dintre neamuri care cred în Mesia. Or Vechiul Testament doar oferă indicii despre acest lucru. Dar Pavel, prin descoperire dumnezeiască, întregește revelația și Cuvântul lui Dumnezeu și ne aduce la cunoștință această mare taină.

Din pricina altor profeții noi am adus în discuție și mântuirea neamurilor la vremea sfârșitului și în mia de ani. Dar Ioel vestește doar judecată și pedeapsă în dreptul neamurilor. Mântuirea este pentru Israel (v.16-18,20), dar neamurile sunt sortite nimicirii (v.19,21) – acesta e mesajul cu care își încheie Ioel profeția. În v.17 el subliniază din nou că mântuirea neașteptată pe care o va aduce Yahwe evreilor la final îi va ajuta pe aceștia să se vindece de necredință: ei vor cunoaște că Yahwe este Domnul, Dumnezeu vostru. Vor mai cunoaște că acest Domn nu i-a părăsit de fapt ci a continuat să locuiască în Sion și a tot așteptat căința lui Israel pentru a-i putea mântui din mâna vrăjmașilor lor. V.17 nu spune că Domnul S-a întors în Sion, ci că Domnul locuiește în Sion, ca și cum niciodată nu ar fi părăsit acel loc. E adevărat că Zaharia cap.1-2 ne prezintă imaginea unui Dumnezeu care *Se întoarce* în Sion. Dar promisiunea din 1 Împărați cap.9 făcută lui Solomon ne arată că inima lui Dumnezeu va rămâne în acel loc pentru totdeauna chiar dacă Israel va comite neascultare:

1. Când a isprăvit Solomon de zidit Casa Domnului, casa împăratului și tot ce a găsit cu cale să facă,
2. Domnul S-a arătat a doua oară lui Solomon, cum i Se arătase la Gabaon.
3. Și Domnul i-a zis: „Îți ascult rugăciunea și cererea pe care Mi-ai făcut-o, sfințesc Casa aceasta pe care ai zidit-o ca să pui în ea pentru totdeauna Numele Meu, **și ochii Mei și inima Mea vor fi acolo pe vecie.**
4. **Și tu, dacă** vei umbla înaintea Mea, cum a umblat tatăl tău, David, cu inimă curată și cu neprihănire, făcând tot ce ți-am poruncit, dacă vei păzi legile și poruncile Mele,
5. **voi întări pe vecie scaunul de domnie al împărăției tale în Israel**, cum am spus tatălui tău, David, când am zis: „Nu vei fi lipsit niciodată de un urmaș pe scaunul de domnie al lui Israel.”
6. **Dar dacă vă veți abate de la Mine**, voi și fiii voștri, dacă nu veți păzi poruncile Mele și legile Mele pe care vi le-am dat și dacă vă veți duce să slujiți altor dumnezei și să vă închinați înaintea lor,
7. voi nimici pe Israel din țara pe care i-am dat-o, **voi lepăda de la Mine Casa pe care am sfințit-o Numelui Meu**, și Israel va ajunge de răs și de pomină printre toate popoarele.
8. Și oricât de înaltă este Casa aceasta, oricine va trece pe lângă ea, va rămâne încremenit și va fluiera. Și va zice: „**Pentru ce a făcut Domnul așa țării acesteia și Casei acesteia?**”
9. Și i se va răspunde: „Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeu lor care a scos pe părinții lor din țara Egiptului, pentru că s-au alipit de alți dumnezei, s-au închinat înaintea lor și le-au slujit; de aceea a făcut Domnul să vină peste ei toate aceste rele.”

Pasajul ne sugerează că dacă Israel va comite adulter spiritual, atunci Domnul va lepăda de la El Casa pe care a sfințit-o Numelui Său. Totuși inima Sa va rămâne legate pentru totdeauna de acel loc. Este ca și cum Domnul a părăsit Sionul, și în același timp nu L-a părăsit. Prezența divină a plecat din Sion, dar Sionul a rămas însă pecetluit în inima lui Dumnezeu. Astfel la final evreii nu înțeleg doar că Domnul S-a întors în Sion, ci și faptul că în inima Sa practic nu L-a părăsit niciodată. Domnul a părăsit Sionul dar inima Sa a rămas acolo.

În vremea restaurării lui Israel un izvor va ieși din Casa Domnului și va uda valea Sitim. Este vorba de o metaforă sau și de un izvor fizic? Pare ceva nou, căci nici Cortul lui Moise, nici Templul lui Solomon nu erau așezate pe locul unde ieșea

un izvor. Nici Templul lui Zorobabel și nici cel al lui Irod cel Mare nu erau zidite pe un astfel de loc. În capitolul doi discutăm despre tăcerea lui Dumnezeu cu privire la preoți în perioada restaurării finale. Mai observăm că tăcerea cu privire la regalitate continuă până la finalul cărții Ioel. Însă acum în v.18 se sparge tăcerea cu privire la Casa Domnului. Ioel nu ne spune cum va arăta preoția în mia de ani, dar ne spune că va fi Templu. Însă v.18 ne sugerează un Templu nou (sau cel puțin înnoit), din care pleacă un izvor. Sitim înseamnă salcâm, de aceea Valea Sitim mai poate fi tradus ca valea cu salcâmi. Unde mai găsim acest termen SITIM? La ce s-ar putea el referi?

- Este numele ultimei tabere a israeliților înainte de a traversa Iordanul vis-à-vis de Ierihon (Num.25:1, Iosua 2:1, 3:1, Mica 6:5). Din punct de vedere simbolic s-ar putea face legături frumoase cu Ioel 3:18, dar din punct de vedere geografic e mai dificil de pus în legătură cu pasajul din Ioel căci Sitimul din Iosua se află la Est de Iordan.
- Ar fi un termen general pentru oazele din pustia Iudeii (valea cu salcâmi).
- S-ar referi la numele părții inferioare a văii Chedron care duce în Marea Moartă înspre Vest.

Să ne aducem aminte unde mai întâlnim imaginea unui râu care iese din Casa Domnului:

Psalmul 46

Către mai marele cântăreților. Un psalm al fiilor lui Core. De cântat pe alamot. O cântare.

1. Dumnezeu este adăpostul și sprijinul nostru, un ajutor care nu lipsește niciodată în nevoi.
2. De aceea nu ne temem, chiar dacă s-ar zgudui pământul și s-ar clătina munții în inima mărilor.
3. Chiar dacă ar urla și ar spumega valurile mării și s-ar ridica până acolo de să se cutremure munții. – (Oprire)
4. **Este un râu, ale cărui izvoare învesolesc cetatea lui Dumnezeu, sfântul locaș al locuințelor Celui Preaînalt.**
5. Dumnezeu este în mijlocul ei: ea nu se clatină; Dumnezeu o ajută în revărsatul zorilor.

6. Neamurile se frământă, împărățiile se clatină, dar glasul Lui răsună, și pământul se topește de groază.

7. Domnul oștirilor este cu noi, Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi. – (Oprire)

8. Veniți și priviți lucrările Domnului, pustiirile pe care le-a făcut El pe pământ.

9. El a pus capăt războaielor până la marginea pământului; El a sfărâmat arcul și a rupt sulița, a ars cu foc carele de război. –

10. „Opriți-vă și să știți că Eu sunt Dumnezeu: Eu stăpânesc peste neamuri, Eu stăpânesc pe pământ.” –

11. Domnul oștirilor este cu noi. Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi. –

Psalmistul vorbește de același izvor ca Ioel. Și observăm multe asemănări între conținutul acestui Psalm și finalul cărții Ioel. V.9 din Psalm ne confirmă că psalmistul vorbește despre aceeași perioadă a finalului ca și profetul Ioel, căci doar la final Domnul va pune capăt războaielor și va instaura o pace universală.

Ezechiel 47

1. M-a adus înapoi la ușa Casei. Și iată că **ieșea apă de sub pragul Casei**, dinspre răsărit; căci fața Casei era spre răsărit. Apa se cobora de sub partea dreaptă a Casei înspre partea de miazăzi a altarului.

2. M-a scos pe poarta de miazănoapte și m-a făcut să ocolesc pe din afară până la poarta de răsărit. **Și iată că apa curgea din partea dreaptă.**

3. Când a înaintat omul acela spre răsărit, cu măsura în mână, **a măsurat o mie de coți și m-a trecut prin apă; apa îmi venea până la glezne.**

4. A mai măsurat iarăși o mie de coți și m-a pus să trec prin apă, **și apa îmi venea până la genunchi.** A măsurat iarăși o mie de coți și m-a trecut prin ea, și **apa îmi venea până la solduri.**

5. A măsurat iarăși o mie de coți, și atunci **era un râu pe care nu-l puteam trece, căci apa era atât de adâncă încât trebuia să înot – un râu care nu se putea trece.**

6. El mi-a zis: „Ai văzut, fiul omului?” Și m-a luat și m-a adus înapoi pe malul râului.
7. Când m-a adus înapoi, iată că **pe malul râului erau o mulțime de copaci pe amândouă părțile.**
8. El mi-a zis: „Apa aceasta curge **spre ținutul de răsărit**, se coboară **în câmpie și se varsă în mare** și, vărsându-se în mare, **apele mării se vor vindeca.**
9. Orice făptură vie care se mișcă va trăi pretutindeni pe unde va curge râul și **vor fi o mulțime de pești**; căci ori pe unde va ajunge apa aceasta, **apele se vor face sănătoase**, și pretutindeni pe unde va ajunge râul acesta, **va fi viață.**
10. Pescarii vor sta pe malurile lui, de la En-Ghedi până la En-Eglaim, și vor întinde mrejele; **vor fi pești de felurite soiuri**, ca peștii Mării celei Mari, și vor fi foarte mulți.
11. *Mlaștinile și gropile ei nu se vor vindeca, ci vor fi lăsate pradă sării.*
12. Dar lângă râul acesta, **pe malurile lui de amândouă părțile, vor crește tot felul de pomi roditori. Frunza lor nu se va veșteji, și roadele lor nu se vor sfârși; în fiecare lună vor face roade noi, pentru că apele vor ieși din Sfântul Locaș.** Roadele lor vor sluji **ca hrană**, și frunzele lor, **ca leac.**”

Ezechiel ne oferă descrierea cea mai detaliată a râului care iese din Sfântul Locaș. În mod cert e vorba de vremea restaurării finale și de acel Templu nou, înnoit, zidit de Odrasla Însăși. Când Domnul va aduce la final mântuirea lui Israel pământul va fi fost deja pustiit și lovit cu o mulțime de plăgi, urgii. De aceea va fi nevoie de o perioadă de vindecare a creației. Râul care curge din Casa Domnului va avea un rol esențial în acest proces de vindecare a creației. Prin ele se vor vindeca apele lumii, și apoi vegetația lumii. Ne aducem aminte din Apocalipsa de faptul că înainte de final apele vor fi făcute amare. Va fi deci nevoie de o vindecare a lor. Acest râu de viață din Casa Domnului va genera vindecarea mărilor și a creației.

Și Zaharia vorbește de izvoare de ape vii de la Ierusalim:

1. În ziua aceea, se va deschide casei lui David și locuitorilor Ierusalimului **un izvor pentru păcat și necurăție.** (13:1)
6. În ziua aceea, nu va mai fi lumină; stelele strălucitoare se vor ascunde.
7. Va fi o zi deosebită, cunoscută de Domnul, nu va fi nici zi, nici noapte, dar spre seară se va

arăta lumina.

8. În ziua aceea, **vor izvorî ape vii din Ierusalim** și vor curge jumătate spre marea de răsărit, jumătate, spre marea de apus; așa va fi și vara și iarna.

9. Și Domnul va fi Împărat peste tot pământul. În ziua aceea, Domnul va fi singurul Domn, și Numele Lui va fi singurul Nume.

10. Toată țara va ajunge ca șesul Iordanului, de la Gheba până la Rimon, la miazăzi de Ierusalim; iar Ierusalimul va fi înălțat și va rămâne liniștit la locul lui, de la poarta lui Beniamin până la locul porții dintâi, până la poarta unghiurilor, și de la turnul lui Hananeel până la teascurile împăratului.

11. Ei vor locui în el și nu va mai fi niciun blestem în el; Ierusalimul va fi liniștit.

(Zah.14:6-11)

Zaharia ne sugerează că este vorba nu doar de o vindecare fizică a creației ci și de o vindecare spirituală a lui Israel și apoi și a popoarelor. El ne aduce aminte de izvoarele mântuirii prevestite de Isaia cap.12:

1. În ziua aceea vei zice: „Te laud, Doamne, căci ai fost supărat pe mine, dar mânia Ta s-a potolit, și m-ai mângâiat!

2. Iată, Dumnezeu este izbăvirea mea, voi fi plin de încredere și nu mă voi teme de nimic; căci Domnul Dumnezeu este tăria mea și pricina laudelor mele, și El m-a mântuit.”

3. **Veți scoate apă cu bucurie din izvoarele mântuirii**

4. și veți zice în ziua aceea: „Lăudați pe Domnul, chemați Numele Lui, vestiți lucrările Lui printre popoare, pomeniți mărima Numelui Lui!

5. Cântați Domnului, căci a făcut lucruri strălucite: să fie cunoscute în tot pământul!

6. Strigă de bucurie și veselie, locuitoare a Sionului, căci mare este în mijlocul tău Sfântul lui Israel.”

În cartea Isaia imaginea apelor vii este mai apoi asociată cu revărsarea Duhului Sfânt:

1. Ascultă acum, Iacove, robul Meu, Israele, pe care te-am ales!

2. Așa vorbește Domnul, care te-a făcut și întocmit, și care de la nașterea ta este sprijinul tău:

„Nu te teme de nimic, robul Meu Iacov, Israelul Meu pe care l-am ales.

3. Căci ***voi turna ape peste pământul însetat și râuri, pe pământul uscat; voi turna Duhul Meu peste sămânța ta și binecuvântarea Mea, peste odraslele tale,***

4. și vor răsări ***ca firele de iarbă între ape, ca sălciile lângă pâraiele de apă.***

5. Unul va zice: „Eu sunt al Domnului!” Altul se va numi cu numele lui Iacov; iar altul va scrie cu mâna lui: „Al Domnului sunt!”, și va fi cinstit cu numele lui Israel.

Iată de ce când Mântuitorul citează din Isaia 12 în Ioan 7:37-39 vorbea despre Duhul pe care aveau să-L primească cei ce vor crede în El. Nu este întâmplător faptul că în Isaia 45:5 găsim comparația: ***ca sălciile lângă pâraiele de apă.*** Căci de o parte și de alta a râului din Ezechiel vor fi tot felul de copaci roditori. Deci izvorul fizic care va ieși din Casa Domnului și va vindeca creația va simboliza și revărsarea Duhului Sfânt care va vindeca pe Israel, a cărui vindecare se va revărsa apoi și peste neamuri. Astfel pomul roditor ar fi Israel. Din roadele lui se vor hrăni neamurile și prin frunzele lui se vor vindeca neamurile. Râul din Casa Domnului care va inunda și vindeca teritoriul lui Iuda este o imagine în plan fizic a revărsării Duhului Sfânt peste Israel de care a vorbit Ioel la finalul capitolului 2. În plan fizic va fi un râu care va aduce rod bogat în Iuda și care va duce la vindecarea apelor și creației întregului pământ. În plan spiritual, Duhul Sfânt se va revărsa peste Israel, care va primi astfel o inimă nouă. Transformarea lui Israel va genera o vindecare morală și spirituală a neamurilor. Din roadele vindecării lui Israel se vor hrăni neamurile. Nu trebuie să uităm că atunci când Domnul va veni pământul va fi pustiit și plin de răni. Atât creația, cât și Israel, cât și neamurile rămase vor avea nevoie de mângâiere și vindecare. De aceea mia de ani va începe cu un proces al vindecării. Vindecarea atât fizică cât și spirituală va pleca de la Ierusalim, din Casa Domnului. Căci acolo va locui Creatorul, Sursa vieții și a oricărei vindecări.

Nici finalul cărții Apocalipsa nu uită să pomenească acest râu miraculos:

1. Și mi-a arătat ***un râu cu apa vieții***, limpede ca cristalul, care ieșea ***din scaunul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului.***

2. În mijlocul pieței cetății și pe cele două maluri ale râului era ***pomul vieții***, rodind douăsprezece feluri de rod și dând rod în fiecare lună; ***și frunzele pomului slujesc la vindecarea***

neamurilor.

Apocalipsa ne vorbește de un astfel de râu după mia de ani, în Ierusalimul ceresc de pe pământul și cerul cel nou. Râul iese din însăși scanul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului. Deci Dumnezeu însuși este sursa acestui izvor de viață, și pomul vieții se adapă din acest izvor. Dacă în mia de ani ne gândim că va fi și un plan fizic care va include un Templu fizic, o cetate fizică, și un izvor fizic, nu mai știm cum să ne raportăm la planul fizic în Noul Ierusalim. Ne aducem aminte totuși că în Grădina Edenului Pomul vieții, în pofida spiritualității sale, era un pom fizic. În cele din urmă Dumnezeu nu găsește nici o contradicție între spirit și trup, între material și spiritual. Contradicțiile au fost aduse apoi de exagerarea din mintea noastră. Deci semnificația spirituală a acestor lucruri nu exclude prezența și unui element fizic, material. Dar dacă mai este loc de materie în Noul Ierusalim, suntem surprinși că mai este nevoie și de vindecare: **și frunzele pomului slujesc la vindecarea neamurilor**. Distincția Neamuri-Ierusalim rămâne valabilă și pe pământul cel nou, iar nevoia de vindecare a neamurilor rămâne reală.

Probabil Ioel este un profet post-exilic, deci după Ezechiel. Prezența râului din Casa Domnului ne trimite deci cu gândul la un Templu nou, zidit de însuși Mesia:

9. Cuvântul Domnului mi-a vorbit astfel:

10. „Să primești daruri de la prinșii de război din Babilon: Heldai, Tobia, și Iedaia – și anume să te duci tu însuși în ziua aceea în casa lui Iosia, fiul lui Țefania, unde s-au dus ei când au venit din Babilon.

11. Să iei de la ei argint și aur și să faci din el o cunună, și s-o pui pe capul lui Iosua, fiul lui Ioțadac, marele preot.

12. Și să-i spui: „Așa vorbește Domnul oștirilor: „Iată că un om, al cărui nume este **Odrasla**, va odrăsli din locul Lui **și va zidi Templul Domnului**.

13. Da, El **va zidi Templul Domnului**, va purta podoabă **împărătească**, va șede și va stăpâni pe **scaunul Lui de domnie**, va fi **preot pe scaunul Lui de domnie**, și o desăvârșită unire va domni între ei amândoi.”

14. Cununa va fi pentru Helem, Tobia și Iedaia, și pentru Hen, fiul lui Țefania, ca o aducere aminte în Templul Domnului.

15. Cei ce sunt departe vor veni și vor lucra la Templul Domnului; și veți ști astfel că Domnul oștirilor M-a trimis la voi. Lucrul acesta se va întâmpla dacă veți asculta glasul Domnului Dumnezeului vostru.”

Zaharia prevestește un Mesia Rege și Mare Preot în același timp care va zidi un nou Templu, diferit de cel al lui Zorobabel. Desigur e vorba de Templul din Ezechiel și din Ioel cap.3, adică Templul din care va ieși și acel izvor miraculos. Regele va fi din Iuda, și preoția sa va fi după rânduiala lui Melhisedec și nu după cea a lui Aaron. Iată de ce va avea loc o schimbare a legii levitice și a preoției aaronice. Iată de ce va fi nevoie și de un nou legământ.

Ioel ne spune că râul va uda Valea Sitim, valea Salcânilor. Dar unde mai întâlnim salcâni? Chivotul era făcut din lemn de salcâm, precum și unele părți ale cortului întâlnirii. În zona Sinai, unde a fost făcut Cortul, lemnul de salcâm (lemn tare și spinos) era și unul din puținele lemne disponibile pentru construcții. Salcâmul care a murit pentru a putea sluji la facerea Cortului acum devenea dătător de viață și întreținea viața salcânilor din vale.

În v.19 profeția revine la judecata neamurilor. Nu doar că neamurile sunt judecate, dar ele sunt judecate în special pentru răul pe care l-au făcut lui Israel. Chiar dacă Israel a fost vrednic de pedeapsă, ele nu trebuiau să se atingă de unsul Domnului, de Lumina ochilor Lui, și nici să nu se bucure de nenorocirea lor. Dintre neamurile vrăjmașe lui Israel profeția lui Ioel alege Egiptul și Edomul. Tirul, Sidonul și Filistenii au fost și ei menționați la începutul cap.3. Cu alte ocazii am vorbit în amănunt despre Egipt și despre Edom. Egiptul apare ca vrăjmaș al poporului ales chiar la începutul istoriei acestuia. Edomul apare ca vrăjmaș mai ales în jurul anului 586 î.d.H (vezi cartea Obadia) care trimite la vremea de final al istoriei lui Israel din acest veac rău. Este ca și cum Domnul ar spune: voi judeca pe toți vrăjmașii tăi, de la primul (*Egiptul*) până la ultimul (*Edomul*). Voi judeca pe toți cei care ți-au fost vrăjmași din ziua în care te-am născut până la vremea sfârșitului. Acestor popoare le este sortit pustiul, dar Iuda va fi veșnic locuit, din neam în neam. În majoritatea profețiilor Edomul apare sortit pustiului pentru totdeauna, ca și Babilonul. În schimb, altfel stau lucrurile când este vorba de Egipt. Este de ajuns să ne amintim de celebra profeție din Isaia cap.19, unde începând cu mia de ani, Egiptul, Asiria și Israelul vor sluji împreună Domnului:

18. În vremea aceea, vor fi cinci cetăți în țara Egiptului care vor vorbi limba Canaanului și vor jura pe Domnul oștirilor: una din ele se va numi cetatea nimicirii!

19. Tot în vremea aceea va fi un altar pentru Domnul în țara Egiptului, și la hotar va fi un stâlp de aducere aminte pentru Domnul.

20. Acesta va fi pentru Domnul oștirilor un semn și o mărturie în țara Egiptului. Ei vor striga către Domnul din pricina asupritorilor, și El le va trimite un mântuitor și un apărător care să-i izbăvească.

21. Atunci Domnul Se va descoperi egiptenilor, și egiptenii vor cunoaște pe Domnul în ziua aceea. Vor aduce jertfe și daruri de mâncare, vor face juruințe Domnului și le vor împlini.

22. Astfel, Domnul va lovi pe egipteni, îi va lovi, **dar îi va tămădui. Ei se vor întoarce la Domnul, care-i va asculta și-i va vindeca.**

23. În aceeași vreme, va fi un drum care va duce din Egipt în Asiria: asirienii se vor duce în Egipt, și egiptenii, în Asiria, **și egiptenii împreună cu asirienii vor sluji Domnului.**

24. Tot în vremea aceea, **Israel va fi al treilea, unit cu Egiptul și cu Asiria**, ca o binecuvântare în mijlocul pământului.

25. Domnul oștirilor îi va binecuvânta și va zice: „Binecuvântat să fie **Egiptul, poporul Meu**, și Asiria, lucrarea mâinilor Mele, și Israel, moștenirea Mea!”

Acest pasaj ne sugerează că și neamurile vor fi vindecate în mia de ani. Ne uimește în schimb faptul că în acea vreme pare să nu mai fie o deosebire între Israel și Neamuri. Totuși elementele din acest pasaj nu sunt suficiente pentru a argumenta această interpretare. Oricum ideea de bază este că și neamurile vor fi primite să slujească Domnului ca și Israel. Acest lucru nu înseamnă însă că neamurile se vor putea bucura de toate privilegiile lui Israel. Dar faptul că nu se bucură de toate privilegiile lui Israel, nu înseamnă că nu pot avea o relație apropiată, profundă și absolut minunată cu Creatorul lor. Cum se împacă acest pasaj despre Egipt cu Ioel 3:19? Ioel 3:19 nu ne spune că Egiptul va fi o pustie stearpă pentru totdeauna. Va fi o perioadă în care va fi pustiit, de altfel cum susține și prima parte a cap.19 din Isaia. Probabil aceasta va fi situația la începutul miei de ani. Dar Isaia 19b vorbește probabil de evenimente din timpul miei de ani. După o vreme Egiptenii vor căpăta și ei vindecare. Finalul cărții Zaharia aduce și o altă perspectivă asupra miei de ani:

12. Dar iată urgia cu care va lovi Domnul pe toate popoarele care vor lupta împotriva Ierusalimului: Le va putrezi carnea stând încă în picioare, le vor putrezi ochii în găurile lor și le va putrezi limba în gură.

13. În ziua aceea, Domnul va trimite o mare învălmășeală în ei; unul va apuca mâna altuia și vor ridica mâna unii asupra altora.

14. Iuda va lupta și el în Ierusalim, și vor strânge bogățiile tuturor neamurilor dimprejur, aurul, argintul și haine foarte multe.

15. Aceași urgie va lovi și caii, catârii, cămilele, măgarii și toate vitele care vor fi în taberele acelea.

16. **Toți cei ce vor mai rămâne** din toate neamurile venite împotriva Ierusalimului **se vor sui în fiecare an să se închine înaintea Împăratului**, Domnul oștirilor, și să prăznuiască sărbătoarea Corturilor.

17. Dacă unele din familiile pământului nu vor voi să se suie la Ierusalim ca să se închine înaintea Împăratului, Domnul oștirilor, **nu va cădea ploaie peste ele**.

18. **Dacă familia Egiptului** nu se va sui, dacă nu va veni, nu va cădea ploaie nici peste ea; **va fi lovită cu aceeași urgie** cu care va lovi Domnul neamurile care nu se vor sui să prăznuiască sărbătoarea Corturilor.

19. Aceasta va fi pedeapsa **Egiptului** și pedeapsa tuturor neamurilor care nu se vor sui să prăznuiască sărbătoarea Corturilor.

20. În ziua aceea, va sta scris până și pe zurgălăii cailor: „Sfinți Domnului!” Și oalele din Casa Domnului vor fi ca potirele de jertfă înaintea altarului.

21. Orice oală din Ierusalim și din Iuda va fi închinată Domnului oștirilor; toți cei ce vor aduce jertfe vor veni și se vor sluji de ele ca să-și fiarbă carnea; și nu vor mai fi canaaniți în Casa Domnului oștirilor, în ziua aceea.

Pasajul din Zaharia precizează cu claritate că nu toate neamurile vor fi nimicite de ziua Domnului. Va fi o rămășiță a neamurilor care va intra în mia de ani. De asemenea acestea nu se vor vindeca deodată ca Israel. Va fi nevoie de un proces lent de vindecare. Vindecarea lor va fi legată de Ierusalim. Egiptenii se pare că nu se vor vindeca repede și că vor refuza să se suie la Ierusalim. Domnul îi va disciplina prin urgii și lipsa ploii, fapt care va perpetua o vreme starea de pustie din Egipt de care vorbește și Ioel 3:19. Astfel profeția din Isaia 19b despre vindecarea

egiptenilor se va împlini poate după câteva sute de ani după începerea mieii de ani, care s-ar putea referi și la mii de ani. Noi folosim însă termenul generic de o mie de ani pentru a ne referi la acea perioadă. Nu avem însă în vedere doar o mie de ani, ci ne gândim că este o perioadă îndelungată de timp, poate cel puțin de mare ca durata veacului celui rău (deci un minim de 6000-7000 de ani). Cu altă ocazie am vorbit despre boala de a fi grăbit. Acum văd cum această boală își pune amprenta și asupra modului în care interpretăm Scriptura. De exemplu vindecarea neamurilor din mia de ani sau restaurarea creației din mia de ani o percepeam ca pe un proces rapid care se întâmplă în prima săptămână din mia de ani. Dar Domnul pare să nu fie grăbit nici în mia de ani. Procesul vindecării și restaurării se pare că va fi surprinzător de lent. De asemenea, evenimentele legate de căința finală a lui Israel după împresurarea Ierusalimului le vedeam având loc într-o singură zi. În scenariul meu nu mai era timp ca cetatea să cadă și ca o treime din ea să fie dusă în robie.

La finalul cărții Ioel, ne dăm seama că Vechiul Testament ar fi fost incomplet fără această carte. În primul rând am fost topiți de tonul unic prin blândețea sa cu care Domnul vorbește cu Israel. Prin Ioel înțelegem că sentimentele lui Yahwe față de Israel (din pricina sau/și în special față de rămășița care se va întoarce) din vremea de pe urmă nu vor mai fi cele din Ieremia 15, ci vor semăna cu sentimentele binevoitoare ale lui Iosif față de frații Lui. În Ioel am înțeles mai bine limbajul judecății divine prin lăcuste și întunecarea astrelor care ne anunță că ziua Domnului este foarte aproape. Tot în Ioel găsim cea mai clară profeție despre revărsarea Duhului peste tot Israelul la vremea finalului. În Ioel am avut prilejul pentru niște reflecții foarte importante despre Templul din Ierusalim, atât despre Templul dinainte de arătarea lui Mesia cât și despre Templul din mia de ani. Tot în cartea Ioel am pătruns mai mult în misterul mieii de ani, și am văzut mia de ani ca un proces și nu doar ca o stare de lucruri. Am meditat din nou asupra relației dintre neamuri și Israel și am propus o interpretare mai coerentă a dificilului pasaj din Romani 11. Am întrezărit cât de mare este taina și cât de mare este harul de care se bucură Biserica dintre Neamuri. Fără Ioel am fi fost mult mai săraci și mai nepregătiți pentru vremurile de pe urmă. Mulțumim Domnului și pentru această carte și pentru grija Sa ca ea să ajungă la noi.

